

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: будівельний

Кафедра: економіки будівництва

Освітній рівень: бакалавр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Спеціалізація: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

д.т.н., проф. Іванченко Г.М.

«__»_____2022 року

**ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ
БАКАЛАВРА**

Герус Тетяни Петрівни

1. Тема роботи: *Економічна ефективність використання основних засобів та розробка пропозицій щодо їх поліпшення.* затвержена наказом ректора КНУБА № __ від «__»_____20__ року

2. Керівник роботи д.е.н., професор **Бєлєнкова О. Ю.**

3. Строк подання студентом роботи до захисту _____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. _____

Р. 2. _____

Р. 3. _____

Р. 4. _____

Р. 5. _____

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. _____

Р. 2. _____

Р. 3. _____
 Р. 4. _____
 Р. 5. _____

7. Календарний план виконання роботи: а) наукова частина; б) практична частина.

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
РОЗДІЛ І. Теоретичні основи дослідження економічної ефективності використання основних засобів.	
РОЗДІЛ ІІ. Аналіз результатів ефективності використання основних засобів будівельного підприємства на прикладі ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ".	
РОЗДІЛ ІІІ. Розробка пропозицій щодо поліпшення ефективності використання основних засобів.	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи на рецензування	
Попередній захист роботи на кафедрі	

8. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Розділ 1.	д.е.н., професор Беленкова О. Ю.		
Розділ 2.	д.е.н., професор Беленкова О. Ю.		
Розділ 3.	д.е.н., професор Беленкова О. Ю.		

9. Дата видачі завдання _____

Зав. Кафедри

_____ (підпис)

С.П. Стеценко

_____ (прізвище та ініціали)

Науковий керівник

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Будівельний факультет

кафедра економіки будівництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

д.е.н., доц. С.П. Стеценко

_____ 2022 року
« ____ » _____

Пояснювальна записка

до випускної атестаційної роботи
бакалавра

на тему «Економічна ефективність використання основних засобів та розробка пропозицій щодо їх поліпшення»

Виконала студентка групи ЕП-41
051 «Економіка»

(спеціальність)

«Економіка підприємства»

(спеціалізація)

Герус Тетяна Петрівна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Керівник Беленкова О. Ю.

(прізвище та ініціали)

_____ (вчене звання, науковий ступінь)

Рецензент

Київ 2022 р.

Зміст

Вступ.....	5
РОЗДІЛ I. Теоретичні основи дослідження економічна ефективність використання основних засобів.....	8
1.1. Сутність, структура, поняття та призначення основних засобів.....	8
1.2. Сучасні концепції використання ефективності основних засобів	13
РОЗДІЛ II. Аналіз результатів ефективності використання основних засобів будівельного підприємства на прикладі ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"	29
2.1. Дослідження ефективності використання основних засобів на прикладі ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ".....	29
2.2. Факторний аналіз операційних витрат ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ».....	35
РОЗДІЛ III. Розробка пропозицій щодо поліпшення ефективності використання основних засобів	43
3.1. Основні напрямки підвищення використання основних засобів підприємства.....	43
3.2. Оптимізація структури основних засобів та можливості покращення їх використання у виробничій діяльності підприємства.....	45
Висновок.....	56
Список використаних джерел.....	59
Додатки.....	62

Вступ

Господарська діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання тісно пов'язана із основними засобами, які становлять основну частину їхнього капіталу.

Так, слід відзначити, що для формування фінансових результатів та підтримки конкурентоспроможності підприємства важливе місце відіграє їх стан та ефективність використання, яке сприяє покращенню всіх технічно-економічних показників, зокрема збільшенню випуску продукції, зниженню трудомісткості виготовлення та їх собівартості.

Проте в Україні спостерігається ситуація, яка пов'язана із недостатніми капіталовкладеннями в оновлення основних засобів та їх вибуттям на підприємстві. Саме тому виникає необхідність постійного моніторингу стану основних засобів із метою не лише пошуку напрямків підвищення ефективності їх використання, але й покращенню господарської діяльності підприємства загалом.

Актуальність теми. Основні засоби займають вагомe місце в господарській діяльності підприємства, їх частка дозволяє оцінити рівень забезпеченості необхідними умовами для здійснення фінансової діяльності суб'єктом господарювання.

Успішне вирішення завдань управління основними засобами та обґрунтування інвестиційної політики в їх частині вимагає ефективного обліку та різнобічного використання інформації, яка надається. Надзвичайної актуальності управління основними засобами набуває у зв'язку з широким розповсюдженням застосування прикладних програм з обліку, аналізу, аудиту, корпоративного управління тощо.

Облік основних засобів на підприємстві посідає одне з важливих місць, які визначають масштаби та напрями розвитку підприємства. Вони визначають стратегічні можливості діяльності підприємства, а їх ефективне використання впливає на результати виробництва, тобто в кінцевому результаті – фінансовий результат, його здатність конкурувати з іншими товаровиробниками тощо.

Функціонування суб'єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції та економічної нестабільності робить актуальним питання раціональності організації і методики обліку та аналізу основних засобів.

Проблема удосконалення обліку та аналізу основних засобів є однією із найбільш дискутованих у сфері управління діяльністю підприємства останніми роками та є предметом дослідження багатьох науковців та практиків. Значний внесок у розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту основних засобів зробили українські та зарубіжні вчені: О.С. Бородкін, Ф.Ф.Бутинець, Б.І.Валуєв, А.М.Герасимович, Г.Г.Кірейцев, М.В.Кужельний, В.Г.Линник, Ю.І.Осадчий, В.В.Сопко, М.Г.Чумаченко, М.І.Баканов, В.Ф.Мец, І.А.Бланк, Є.В.Мних, Л.В.Нападовська, Ю.С.Цал-Цалко, Г.В.Савицька та інші.

Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених, слід відзначити, що окремі питання удосконалення обліку та аналізу основних засобів в умовах переходу до міжнародних стандартів якості інформації потребують подальшого науково-практичного дослідження та уточнення.

Все це свідчить про необхідність всебічного вивчення і вирішення проблем обліку та аналізу основних засобів в умовах корінної перебудови діяльності підприємств, що зумовило вибір теми дипломної роботи, її актуальність, цільову спрямованість і структуру.

Мета дипломної роботи полягає у дослідженні економічної ефективності використання основних засобів.

З метою реалізації поставлених у дипломній роботі завдань було використано **методи** комплексу методичних прийомів математичної статистики, економічного, системного і структурного аналізу, балансової ув'язки фінансово-економічних показників, графічного зображення.

Завдання роботи:

- ✓ розкрити сутність, структуру, поняття та призначення основних засобів;
- ✓ дослідити сучасні концепції використання ефективності основних засобів;

- ✓ дослідити ефективність використання основних засобів на прикладі ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"
- ✓ розрахувати кореляційно-регресійний аналіз ефективності діяльності підприємства;
- ✓ визначити основні напрямки підвищення використання основних засобів підприємства;
- ✓ розробка удосконалення управління основними засобами на підприємстві.

Об'єктом дослідження є підприємство ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ" яке займає провідне місце в будівельній індустрії енергетики, є монополістом по випуску стійок СЦ 20.2-1.0 довжиною 20м., діаметром 800 мм для будівництва ліній електропередач напругою 330, 550, 750 кВ, а також по випуску турнікетних пристроїв для транспортування залізницею стійок ЛЕП довжиною 20, 22 і 26 метрів від 9 до 18 штук на спарених платформах.

Окрім енергетичного будівництва підприємство спеціалізується на випуску залізобетонної продукції для будівництва та металоконструкцій для потреб інших галузей економіки.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та діюча практика обліку і аналізу основних засобів підприємства.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ I. Теоретичні основи дослідження економічна ефективність використання основних засобів.

1.1. Сутність, структура, поняття та призначення основних засобів.

Основні засоби є частиною національного багатства суспільства, грають велику роль у виробництві – вони матеріальнотехнічна база суспільного виробництва. Від їх розміру, технічних показників і використання залежать виробничі потужності підприємств. Розвиток основних засобів підприємства збагачує процес праці, надає йому творчий характер, підвищує продуктивність, культурно-технічний рівень і темпи розвитку суспільства.[14]

У сучасних наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених існує багато точок зору до трактування поняття «основні засоби», найтипівіші з яких наведено у табл. 1.1.1.

Таблиця 1. 1.1

Трактування сутності поняття «основні засоби» в економічній літературі

Автор	Визначення поняття «Основні засоби»
Бойко В.М., Вашків П.Г. [7]	Основні засоби – сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення.
Гойко А.Ф. [11]	Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких більше одного року .
Ізмайлова К.В. [17]	Основні виробничі фонди (ОВФ) – це засоби праці, що мають вартість і беруть участь у багатьох виробничих циклах у своїй незмінній натурально-речовинній формі, а свою вартість переносять на вартість готової продукції поступово, шляхом амортизаційних відрахувань
Бланк І.А. [4]	Основні засоби – сукупність матеріальних активів в формі засобів праці, які багаторазово приймають участь в процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами.
Бутинець Ф.Ф. [5]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік).
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [15]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік.
Ю.В. Неміш [22]	Основні засоби – це вартісно виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в аренду іншим особам або для здійснення чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року, чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання.

Аналіз наведених визначень поняття «основні засоби» дозволяє стверджувати, що більшість авторів при розкритті сутності цієї категорії акцентують увагу на таких ключових критеріях визнання основних засобів, як:

- матеріальність (наявність матеріально-речової форми);
- призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій);
- строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року).

Автори звертають увагу на особливості визнання об'єкту основних засобів активом, тобто коли існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта в господарській діяльності.

Іншим важливим критерієм при визначенні поняття «основні засоби» вважають амортизацію, тобто «поступове, в міру зношення, перенесення вартості основного засобу на продукцію, що виробляється підприємством».

З їх точки зору, основні засоби – це засоби праці (матеріальні активи), які тривалий час (більше 365 днів або протягом декількох операційних циклів) приймають участь у виробничому процесі/господарській діяльності, зберігають свою натурально-речову форму і по частинах переносять свою вартість на виготовлений продукт (шляхом амортизаційних відрахувань).

Підтримуючи позицію вказаних авторів, слід зазначити, що амортизація є одним із суттєвих критеріїв ідентифікації об'єкта основних засобів.

Слід зауважити, що деякими авторами при визначенні сутності основних засобів звужується сфера їх використання .[19]

Стосовно нормативно-правових актів, то вони дають наступні визначення основних засобів, що наведені у таблиці 1.1.2.

Таблиця 1. 1.2

Визначення поняття «основні засоби» згідно з нормативно-правовими актами України. [20] [23] [18]

Нормативний документ	Визначення
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [20]	Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).
Податковий кодекс України [23]	Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) Основні засоби [18]	Основні засоби - це матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

Із появою бухгалтерського обліку, вчені почали застосовувати поняття «основні засоби» та «основні фонди». Прийнято вважати, що даними термінами визначено одні й ті самі об'єкти, проте перший із термінів використовується в податковому законодавстві, а другий – в бухгалтерському обліку. [26]

Для цілей **бухгалтерського обліку** основні засоби класифікуються за такими групами:

1. Земельні ділянки;

2. Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;
3. Будівлі, споруди та передавальні пристрої;
4. Машини та обладнання;
5. Транспортні засоби;
6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі);
7. Тварини;
8. Багаторічні насадження та плодоносні рослини;
9. Інші основні засоби. [24]

Податковий облік виділяє 16 груп основних засобів:

1. Земельні ділянки;
2. Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;
3. Будівлі, споруди, передавальні пристрої;
4. Машини та обладнання;
5. Транспортні засоби;
6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі);
7. Тварини;
8. Багаторічні насадження;
9. Інші основні засоби;
10. Бібліотечні фонди;
11. Малоцінні необоротні матеріальні активи;
12. Тимчасові (нетитульні) споруди;
13. Природні ресурси;
14. Інвентарна тара;
15. Предмети прокату;
16. Довгострокові біологічні активи.[25]

Також основні засоби класифікують за такими ознаками:

1. Залежно від впливу на процес виробництва:
  - активна частина основних засобів;
  - пасивна частина основних засобів.

Активна частина основних засобів – елементи основних засобів, які беруть безпосередню участь у виробничому процесі.

Пасивна частина основних засобів – елементи основних засобів, які забезпечують нормальне функціонування виробничого процесу.

2. За функціональним призначенням:

- виробничі;
- невиробничі.

До основних засобів виробничого призначення належать основні засоби, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або створюють умови для виробничого процесу.

Основні засоби невиробничого призначення – це об'єкти соціально-культурного призначення, медичні установи, житлові будинки, дитячі і спортивні установи тощо, які знаходяться на балансі підприємства. На відміну від основних засобів виробничого призначення вони не беруть участь у процесі виробництва і не переносять свою вартість на продукт.

3. За використанням:

- діючі;
- недіючі;
- запасні.

4. За джерелами отримання:

- власні;
- орендовані;
- одержані в лізинг. [27]

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів .[20]

Об'єкт основних засобів – це:

- ✓ закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього;
- ✓ конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;

✓ відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно;

✓ інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством .[21]

Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена [20]

1.2. Сучасні концепції використання ефективності основних засобів

Використання основних засобів повинне бути ефективним та раціональним внаслідок обмежених ресурсів, що є глобальною проблемою. Завдяки ефективності основних засобів збільшується економічний потенціал галузі, спостерігається розвиток технічного виробництва, з'являється можливість для прискорення переорієнтації підприємств на випуск нової продукції, збільшуються темпи зростання продуктивності праці, поліпшення якості продукції.

В економічній літературі виділяють такі принципи формування основних засобів, що проілюстровано на рисунку 1.2.1.

Рис. 1.1. Принципи формування основних засобів підприємства .[13]

Грошове (вартісне) оцінювання основних засобів необхідне для формування єдиної критеріальної основи порівнянності різних форм основних засобів, визначення їх загального обсягу, динаміки та структури, встановлення величини вартості, яку переносять на вартість готової продукції (амортизаційних відрахувань) та ін..

Існують такі види вартісного оцінювання основних засобів:

1. Оцінювання за первісною вартістю, тобто за фактичними витратами, спрямованими на створення основних засобів, їх доставку та монтаж, в цінах того року, в якому ці витрати відбулися. Цей вид оцінки використовується для розрахунку амортизаційних відрахувань.[13]

Така вартість включає:

- ціну придбання основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
- витрати на страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на встановлення, монтаж, налагодження основних засобів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані із доведенням основних засобів до придатного для використання стану.

Первісна вартість основних засобів ($\Phi_{\text{пер}}$) може бути в загальному вигляді представлена формулою:

$$\Phi_{\text{пер}} = Ц + З + С + М , \text{ грн.}$$

Ц – ціна основних засобів, грн.;

З – збори, мита, непрямі податки, грн.,

С – витрати на страхування ризиків;

М – витрати на установку, монтаж і доведення до експлуатаційного стану основних засобів, грн.

Якщо йдеться про введення підприємством в експлуатацію нових приміщень (будівель), то первісною його вартістю вважається кошторисна

вартість.

Первісна вартість основних засобів завжди є величиною сталою не залежно від коливань цін на засоби праці. [6]

2. Оцінювання за відновною вартістю, тобто за вартістю відтворення основних засобів у сучасних умовах. Необхідність оцінювання за відновною вартістю викликана тим, що у зв'язку з науково технічним прогресом або інфляційними факторами одні й ті самі види засобів праці (верстати, транспорт та ін.), вироблені в різні роки, оцінюються по-різному. Це вимагає періодичного переоцінювання основних засобів. Базою для визначення відновної вартості є ринкові ціни на ті чи інші елементи основних засобів.

Відновлювальна вартість використовується в таких ситуаціях:

- при купівлі/продажу раніше придбаних основних засобів;
- при визначенні реальної вартості основних засобів, встановленої в ході інвентаризації, що може бути затребувано при зміні форм власності, ліквідації підприємства або встановленні заставної вартості.

3. Оцінювання за первісною або відновною вартістю з урахуванням зносу (за залишковою вартістю) ($\Phi_{\text{зал}}$), тобто за фактичною вартістю, яка ще не перенесена на готову продукцію. Первісна (відновна) вартість основних засобів з урахуванням зносу визначається за формулою:

$$\Phi_{\text{зал}} = \Phi_{\text{пер(віднов)}} - \frac{\Phi_{\text{пер(віднов)}} \times N_a \times T_i}{100}$$

$\Phi_{\text{пер(віднов)}}$ – первісна або відновна вартість основних засобів, грн;

N_a – норма амортизації на реновацію (повне відновлення), %;

T_i – термін використання основних засобів (до моменту визначення залишкової вартості), років.

4. Ліквідаційна вартість – вартість реалізації об'єкта після закінчення терміну його корисного використання (експлуатації). Вона визначається за формулою

$$\Phi_{\text{л}} = \Phi_{\text{р}} - B_{\text{л}}$$

$\Phi_{\text{л}}$ – ліквідаційна вартість;

Фр – ринкова ціна об'єкта;

Вл – витрати, пов'язані з ліквідацією об'єкта . [13]

У ході функціонування основні засоби зношуються. Розрізняють фізичне і моральне зношування основних засобів.

5. первісна вартість – це фактична вартість основних фондів на момент придбання чи введення в дію; вона включає витрати на їх придбання, транспортування, монтаж тощо. За первісною вартістю фонди приймаються на облік, визначається їх амортизація й інші показники;

6. відновна вартість – це вартість відтворення основних фондів підприємства за сучасних умов виробництва. Вона враховує ті самі витрати, що й первісна вартість, але за сучасними цінами. Відновна вартість встановлюється, як правило, під час переоцінювання основних фондів;

7. повна вартість – вартість основних фондів у новому, не зношеному стані;

8. залишкова вартість – це вартість основних фондів на певний момент часу з урахуванням їх зношення. Її величина визначається як різниця між повною (початковою або відновною) вартістю основних фондів і накопиченою сумою їх зношення. Залишкова вартість основних фондів на момент їх виведення з експлуатації з причини зношення називається ліквідаційною вартістю. Її величина визначається як сума коштів, що мають бути отримані підприємством від реалізації (ліквідації) основних фондів після закінчення терміну експлуатації, за вирахуванням витрат на проведення реалізації (ліквідації).

Виділяють також балансову та ринкову вартості основних фондів:

9. балансова вартість – це вартість основних фондів, за якою вони включаються до балансу підприємства. Обчислити її величину на початок певного періоду (BV_1) можна за

формулою:

$$BV_1 = BV_0 + V_{\text{ноф}} + V_{\text{кр}} + V_{\text{рек}} - V_{\text{в}} - AV_0$$

де BV_0 – балансова вартість групи основних фондів на початок попереднього періоду;

Вноф – витрати на придбання нових основних фондів, здійснені протягом попереднього періоду;

Вкр – вартість капітального ремонту основних фондів, проведеного у попередньому періоді;

Врек – витрати на реконструкцію виробничих приміщень і модернізацію устаткування, здійснені у попередньому періоді;

Вв – вартість виведених з експлуатації основних фондів протягом попереднього періоду;

АВо – сума амортизаційних відрахувань, що були нараховані у попередньому періоді.

10. ринкова вартість – це найбільш імовірна ціна продажу основних фондів в сучасних умовах з урахуванням їх реального стану та кон'юнктури ринку.

Фізичне зношування – це зниження споживчої вартості основних засобів внаслідок втрати їх технічних і експлуатаційних властивостей. Фізичний знос основних засобів має місце не тільки в процесі їх експлуатації, але і в період їх бездіяльності під впливом сил природи (викрашування, корозія, іржавлення та ін.).

В результаті фізичного зносу основні фонди можуть прийти у стан повної або часткової непридатності. Фізичний знос усувається проведенням ремонтів або повною заміною основних засобів.

Моральне зношування – це втрата основними фондами своєї споживчої вартості внаслідок:

1. здешевлення відтворення основних засобів (моральний знос першої форми);

2. появи на ринку нових більш прогресивних і економічно ефективних основних засобів (моральний знос другої форми) .[14]

Грошове відшкодування фізичного зносу основних засобів здійснюється шляхом амортизації.

Амортизація – систематичний розподіл амортизованої вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Грошовим виразом розміру амортизації є амортизаційні відрахування, відповідні ступеню зносу основних засобів. Амортизаційні відрахування є важливою частиною поточних витрат на виробництво продукції (вони включаються в собівартість). Вони відіграють важливу роль в економічному механізмі, виконуючи функцію формування засобів для повного відновлення вибуваючих основних засобів після закінчення терміну їх служби (забезпечення простого відтворення), а також накопичення коштів для розширеного відтворення.

Під **нормою амортизаційних відрахувань** розуміють частку вартості основних засобів, яка повинна бути перенесена на готову продукцію упродовж року. Норма амортизації, пов'язана з терміном корисного використання основних засобів (n) обернено пропорційною залежністю.

$$H_a = \frac{1}{n} \times 100\%$$

Відповідно до положень Податкового кодексу нарахування амортизації передбачається залежно від терміну корисного використання, який встановлюється наказом на підприємстві, але не менше мінімально допустимих строків, щомісячно, починаючи з місяця, наступного за місяцем після введення в експлуатацію об'єкта основних засобів, і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

При визначенні строку корисного використання основних засобів необхідно враховувати:

- очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності;
- фізичний і моральний знос;
- правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори.

Мінімально допустимі строки корисного використання та максимально можливі норми амортизації для груп основних засобів наведені в табл. 1.2.3

Таблиця 1.2.3

Мінімально допустимі строки корисного використання та максимально можливі норми амортизації для груп основних засобів [24]

Група	Мінімально допустимі строки корисного використання, років	Максимально можлива норма амортизації, %
1. Земельні ділянки	-	-
2. Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15	6,67
3. Будівлі, споруди, передавальні пристрої	20; 15; 10	5; 6,67; 10
4. Машини та обладнання	5	20
з них: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 грн.	2	50
5. Транспортні засоби	5	20
6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4	25
7. Тварини	6	16,67
8. Багаторічні насадження	10	10
9. Інші основні засоби	12	8,33
10. Бібліотечні фонди	-	-
11. Малоцінні необоротні матеріальні активи	-	-
12. Тимчасові (нетитульні) споруди	5	20
13. Природні ресурси	-	-
14. Інвентарна тара	6	16,67
15. Предмети прокату	5	20
16. Довгострокові біологічні активи	7	14,29

Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (П(С)БО №7) передбачено застосування таких методів нарахування амортизації основних засобів:

- прямолінійного;
- зменшення залишкової вартості;

- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивного;
- виробничого.

Розрахунок амортизації основних засобів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених Податковим кодексом. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, крім «виробничого» методу.

Прямолінійний метод. При застосуванні прямолінійного методу річна сума амортизації розраховується, як ділення вартості, що амортизується, на термін корисного використання об'єкта основних засобів:

$$A = \frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Термін корисного використання}}$$

Фактично вартість об'єкта основних засобів, яка амортизується, рівномірно списується (розподіляється) протягом терміну його експлуатації.

Тому цей метод використовують для нарахування амортизації за об'єктами основних засобів, такими як будівлі, споруди, офісна техніка тощо, знос яких відносно рівномірний протягом усього періоду їх експлуатації та не залежить

$$\text{Норма амортизації} = \left(1 - \sqrt[n]{\left(\frac{\text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Первісна вартість}}\right)}\right) * 100\%$$

Метод зменшення залишкової вартості. Відповідно до цього методу, річна сума амортизації розраховується як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість:

$$A = \text{Залишкова вартість} \times \text{Річна норма амортизації}$$

Суть цього методу полягає в тому, що в перший рік експлуатації об'єкта основних засобів сума нарахованої амортизації буде найбільшою. Потім кожного наступного року вона зменшуватиметься і в останній рік нарахування амортизації буде найменшою. При цьому виходять з того, що на початок експлуатації відповідний об'єкт основних засобів ще є новим, тому діятиме ефективно, але в подальшому його ефективність знижуватиметься, витрати на ремонт зростуть.

Метод зменшення залишкової вартості слід застосовувати для тих об'єктів основних засобів, ефективність використання яких у період експлуатації зменшується, причому неможливо достовірно оцінити ступінь їх зменшення. Зауважимо, що метод зменшення залишкової вартості належить до групи прискорених методів амортизації нарівні з методом прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивним методом.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості. Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітнього року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється виходячи з терміну корисного використання об'єкта і подвоюється:

$$A = \text{Залишкова вартість} \times \text{Норма амортизації} \times 2$$

$$\text{Норма амортизації} = \frac{100\%}{n}$$

Метод прискореного зменшення залишкової вартості є різновидом методу зменшення залишкової вартості і належить до групи прискорених методів амортизації. Цей метод застосовують у разі, якщо планують, що ефективність об'єкта основних засобів на початок експлуатації буде набагато вищою, ніж на кінець експлуатації, та якщо витрати на обслуговування в процесі експлуатації значно зростуть.

Кумулятивний метод. Використовуючи кумулятивний метод, річну суму амортизації визначають як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням

кількості років, що залишаються до кінця терміну корисного використання об'єкта основних засобів, на суму кількості років його корисного використання:

$$A = (\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}) * \text{Кумулятивний коефіцієнт}$$

$$\text{Кумулятивний коефіцієнт} = \frac{\text{Кількість років, що залишаються до кінця терміну використання}}{\text{Кількість років використання об'єкта}}$$

Кумулятивний метод належить до групи прискорених методів амортизації. Отже, всі принципові особливості цієї групи подібні та полягають у тому, що значна частка амортизаційних відрахувань накопичується протягом перших років експлуатації. Тому кумулятивний метод застосовують у тих самих випадках, що й інші два методи прискореної групи.

Виробничий метод. Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів:

$$A = \text{Фактичний обсяг продукції} \times \text{Виробнича ставка амортизації}$$

$$\text{Виробнича ставка амортизації} = \frac{\text{Перв. в - ть - Ліквід. в - ть}}{\text{Заг. розрахунковий обсяг виробництва}}$$

Виробничий метод застосовують за умови, якщо можна визначити виробничу віддачу об'єкта основних засобів. Класичний приклад застосування цього методу при розрахунку амортизаційних відрахувань транспортних засобів. Вони мають спідометр, тому фактичний обсяг «виробництва» в цьому разі обчислюють виходячи з показників спідометра (в кілометрах) або показників спідометра та кількості перевезеного вантажу (в тонно-кілометрах).

При оцінці ефективності основних виробничих фондів підприємства розрізняють дві групи показників:

- 1) узагальнюючі;
- 2) конкретні.

До узагальнюючих показників ефективності використання основних виробничих фондів відносять:

- - фондovіддачу;
- - фондомісткість;
- - фондоозброєність праці;
- - рентабельність основних фондів;
- - коефіцієнт введення основних виробничих фондів;
- - коефіцієнт вибуття основних виробничих фондів.

Під фондovіддачею (f_B) розуміють показник ефективності використання основних виробничих фондів, який характеризує обсяг виробленої підприємством продукції (послуг) у вартісних вимірниках (ВП) одиницею основних виробничих фондів (Φ_{CP}). Її можна розрахувати за формулою :

$$f_B = \frac{ВП}{\Phi_{CP}} \text{ грн/грн.}$$

Фондомісткість (f_M) представляє собою показник, зворотний показнику фондovіддачі, тобто він показує, на яку суму потрібно придбати основні виробничі фонди підприємству для випуску необхідних обсягів продукції (послуг). Його можна обчислити за формулою:

$$f_M = \frac{1}{f_B} = \frac{\Phi_{CP}}{ВП}, \frac{\text{грн}}{\text{грн}}.$$

Під фондоозброєністю праці (f_n) розуміють показник ефективності використання основних виробничих фондів працівниками підприємства, який розраховується як співвідношення вартості активної частки основних виробничих фондів Φ (II, III, IV) (тобто II, III та IV груп основних виробничих фондів за наведеною в п.6.2 класифікацією) і чисельності промислово-виробничого персоналу в максимально завантажену робочу зміну підприємства (Чпвл), тобто за формулою:

$$f_n = \frac{\Phi(II, III, IV)}{Ч_{пвл}}, \frac{\text{грн}}{\text{людину}}.$$

Під рентабельністю основних фондів (Rф) розуміють показник ефективності використання основних фондів підприємства, який розраховується як відношення прибутку від основної виробничої та невиробничої діяльності

підприємства (П) до середньорічної вартості основних виробничих фондів (Ф_{ср}), тобто за формулою:

$$R_{\Phi} = \frac{\text{П}}{\text{Ф}_{\text{ср}}} \times 100\%, \%$$

Коефіцієнт введення основних виробничих фондів у виробництво (коефіцієнт оновлення) (к_{ВВ}) показує, на яку суму було введено фондів (Ф_{ВВ}) порівняно з їх вартістю на кінець підзвітного періоду (Ф_{кл}) і розраховується за формулою:

$$k_{\text{ВВ}} = \frac{\text{Ф}_{\text{ВВ}}}{\text{Ф}_{\text{КП}}}, \text{ частка одиниці.}$$

Коефіцієнт вибуття основних виробничих фондів з виробництва (к_{ВВиє}) показує, на яку суму були вилучені фонди (Ф_{ВВиє}) порівняно з їх вартістю на початок підзвітного періоду (Ф_{Пп}). Він розраховується за формулою:

$$k_{\text{ВВиє}} = \frac{\text{Ф}_{\text{ВВиє}}}{\text{Ф}_{\text{Пп}}}, \text{ частка одиниці.}$$

До конкретних показників ефективності використання основних виробничих фондів відносять:

- - коефіцієнт інтенсивного використання обладнання;
- - коефіцієнт екстенсивного використання обладнання;
- - коефіцієнт інтегрального використання обладнання;
- - резерв виробничої потужності;
- - коефіцієнт змінності роботи устаткування;
- - напруженість використання устаткування;
- - напруженість використання виробничих площ.

Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання (к_{ІНТ}) показує, яку кількість продукції було виготовлено за одиницю часу (Р_{ФАКТ}) відповідно до технічної (паспортної) продуктивності (Р_{ПАСП}) визначеної одиниці обладнання. Його можна обчислити за формулою:

$$k_{\text{ІНТ}} = \frac{\text{Р}_{\text{ФАКТ}}}{\text{Р}_{\text{ПАСП}}}, \text{ частка одиниць.}$$

Коефіцієнт екстенсивного використання обладнання ($k_{\text{ЕКСТ}}$) показує, який часбуло витрачено для здійснення виробничих процесів ($T_{\text{ФАКТ}}$) в календарному фонді робочого часу ($T_{\text{КАЛЕНД}}$) визначеної одиниці обладнання. Його можна обчислити за формулою:

$$k_{\text{ЕКСТ}} = \frac{T_{\text{ФАКТ}}}{T_{\text{КАЛЕНД}}}, \text{ частка одиниці.}$$

При цьому ефективний фонд робочого часу ($T_{\text{ФАКТ}}$) можна розрахувати відповідно до технічних умов експлуатації виробничого обладнання та режиму роботи підприємства за формулою:

$$T_{\text{ФАКТ}} = P_{\text{ЗМ}} \times T_{\text{Д}} \times T_{\text{ЗМ}} \times k_{\text{Т}} - T_{\text{ТНП}} - T_{\text{ПЗР}}, \text{ годин.}$$

де $T_{\text{Д}}$ - кількість робочих днів одиниці обладнання, яке бере участь у виготовленні цільової продукції, днів на тиждень;

$T_{\text{ЗМ}}$ - тривалість робочої зміни, обумовлена графіком роботи підприємства, годин на день;

$p_{\text{ЗМ}}$ - кількість робочих змін, встановлена графіком роботи підприємства; $k_{\text{Т}}$ - кількість робочих тижнів на рік ($k_{\text{Т}} = 52$);

$T_{\text{ТНП}}$ - технологічно неминучі перерви в роботі основного обладнання, годин;

$T_{\text{ПЗР}}$ - планово-запобіжні ремонти основного обладнання (передбачені планом капітальні та поточні ремонти обладнання), годин.

Коефіцієнт інтегрального використання обладнання ($k_{\text{ІНТЕГР}}$) характеризує ступінь завантаження виробничого обладнання за його продуктивністю і часом роботи. Він розраховується як добуток індексів інтенсивного ($k_{\text{ІНТ}}$) та екстенсивного ($k_{\text{ЕКСТ}}$) використання обладнання, тобто за формулою:

$$k_{\text{ІНТЕГР}} = k_{\text{ІНТ}} \times k_{\text{ЕКСТ}} = \frac{P_{\text{ФАКТ}}}{P_{\text{ПАСП}}} \times \frac{T_{\text{ФАКТ}}}{T_{\text{КАЛЕНД}}}, \text{ частка одиниці.}$$

Резерв виробничої потужності ($R_{\text{П}}$) показує, на скільки можна підвищити ефективність використання виробничого обладнання згідно з умовами його використання за продуктивністю і часом. Його обчислюють за формулою:

$$R_{\text{П}} = 1 - k_{\text{ІНТЕГР}}, \text{ частка одиниці.}$$

Коефіцієнт змінності роботи устаткування ($k_{\text{ЗМ}}$) показує, як використовується парк наявного на підприємстві обладнання протягом доби, він

розраховується як відношення загальної кількості відпрацьованих машино-змін всіма одиницями обладнання ($I_{\text{ІНТЕГР}}$) до кількості працюючих одиниць обладнання в максимально завантажену зміну (N_{max}), тобто за формулою:

$$k_{\text{ЗМ}} = \frac{\sum N_{\text{МЗМ}}}{N_{\text{МАХ}}}, \text{ частка одиниці.}$$

Напруженість використання устаткування (μ_{γ}) показує, яку кількість продукції в натуральному відтворенні можна виготовити на одиниці виробничого обладнання, він розраховується як відношення загальної кількості виготовленої за підзвітний період продукції (Q) в натуральному вираженні до парку виробничого обладнання на підприємстві (N), тобто за формулою:

$$\mu_{\gamma} = \frac{Q}{N}, \text{ шт. з одиниці обладнання.}$$

Напруженість використання виробничих площ ($\mu_{\text{ПЛ}}$) показує, яку кількість продукції в натуральному відтворенні можна виготовити на одиниці загальної або виробничої площі, він розраховується як відношення загальної кількості виготовленої за підзвітний період продукції (Q) до виробничої (загальної) площі на підприємстві (S), тобто за формулою:

$$\mu_{\text{ПЛ}} = \frac{Q}{S}, \text{ шт.} \cdot \text{м}^2.$$

Процес виробництва продукції на підприємстві забезпечують виробничі фонди, які поділяються на основні і обігові.

Основні виробничі фонди: беруть участь у багатьох циклах виробництва; в процесі виробництва зберігають свою речовинну форму; переносять свою вартість на готову продукцію частинами.

Висновки до розділу 1

Обігові виробничі фонди: беруть участь в одному циклі виробництва; не зберігають свою речовинну форму; переносять свою вартість одноразово і повністю на готову продукцію.

Основні виробничі фонди поділяються на групи: будинки, спорудження, передаточні устрої, силові машини і обладнання, робочі машини і обладнання, транспортні засоби, вимірювальні і регулюючі прилади і устрої, лабораторне

обладнання, інструмент, виробничий і господарський інвентар. Оцінка основних фондів може здійснюватись в натуральній і грошовій формах. Вартісна оцінка основних фондів здійснюється: за повною початковою вартістю; за повною відновлюваною вартістю; за початковою вартістю з врахуванням зносу; за відновлюваною вартістю з врахуванням зносу.

У ході використання основні фонди зношуються.

Розрізняють фізичний і моральний знос. Фізичний знос – це зниження споживчої вартості основних фондів внаслідок втрати їх технічних і експлуатаційних властивостей. Моральний знос – це втрата основними фондами своєї споживчої вартості внаслідок:

1. здешевлення відтворення основних фондів (моральний знос першої форми);
2. появи на ринку нових більш прогресивних і економічно ефективних основних фондів (моральний знос другої форми).

Амортизація – систематичний розподіл амортизованої вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Грошовим виразом розміру амортизації є амортизаційні відрахування, відповідні ступеню зносу основних засобів. Амортизаційні відрахування є важливою частиною поточних витрат на виробництво продукції (вони включаються в собівартість). Вони відіграють важливу роль в економічному механізмі, виконуючи функцію формування засобів для повного відновлення вибуваючих основних засобів після закінчення терміну їх служби (забезпечення простого відтворення), а також накопичення коштів для розширеного відтворення.

Найбільш широко використовуються три методи визначення амортизаційних відрахувань: метод прямолінійного списання вартості, метод суми одиниць продукції, метод зменшення залишку.

Розрізняють показники використання основних фондів: загальні і часткові. До загальних показників використання основних фондів відносяться: фондоддача основних фондів, фондоємність продукції, фондоозброєність

праці. До часткових показників використання основних фондів відносяться: коефіцієнт екстенсивного використання обладнання, коефіцієнт інтенсивного використання обладнання, інтегральний коефіцієнт використання обладнання, коефіцієнт змінності роботи обладнання, випуск продукції на одиницю обладнання, зняття продукції з 1 м² виробничої площі.

РОЗДІЛ II. Аналіз результатів ефективності використання основних засобів будівельного підприємства на прикладі ПрАТ

"ГАЛЕНЕРГ ОБУДПРОМ"

2.1. Дослідження ефективності використання основних засобів на прикладі ПрАТ "ГАЛЕНЕРГ ОБУДПРОМ"

Під час аналізу ефективності використання основних засобів необхідно вивчити обсяг основних засобів, темпи їх зростання за відповідні періоди, співвідношення окремих груп у загальній вартості фондів (їх структуру), визначити активну частину фондів, причини зміни їх обсягів та структури, шляхи покращення структури.[1][2][29][28]

При аналізі обсягу, структури та динаміки основних засобів необхідно враховувати, що різні види основних засобів беруть різну участь у процесі господарської діяльності підприємства. Виробнича потужність визначається лише величиною промислово-виробничих основних засобів. Невиробничі основні засоби у виробництві безпосередньої участі не беруть, вони лише обслуговують культурно-побутові потреби колективу.

Обсягу, структури та динаміки основних засобів за початковою вартістю, аналіз цих складових зобразимо в табл.2.1.1.

Аналіз розрахунків наведених в таблиці 1. показує, що загальний обсяг основних засобів на ПрАТ "ГАЛЕНЕРГ ОБУДПРОМ" за 2021-2019 р.р. зріс на 2944 тис. грн., що відбулося за рахунок збільшення таких складових як : будівлі та споруди на 755 тис.грн., машини та обладнання на 2912 тис.грн., попри збільшення цих складових відбулося і зменшення таких як : транспортні засоби на -610 тис.грн. та інші ОЗ на -137 тис.грн.

Таблиця 2.1.1

Аналіз обсягу та динаміки основних засобів ПрАТ

"ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ" за 2021-2019 р.р.(у тисячах гривень)

Показники	2019р.		2020р.		2021р		Абсолютне відхилення (+,-) Від 2021р. до 2019.	
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%
Загальна сума основних засобів у т.ч:	20629	100	20154	100	23573	100	2944	0
Будівлі та споруди	11 549	55,98	11678	57,94	12304	52,19	755	-3,79
Машини та обладнання	7253	35,15	6901	34,24	10165	42,12	2912	6,97
Транспортні засоби	1529	7,41	1270	6,30	919	3,90	-610	-3,51
Інші	298	1,44	217	1,07	161	0,68	-137	-0,76

Таблиця 2.1.2.

Показники руху та стану основних фондів ПрАТ

"ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ" за 2021-2019 р.р.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення 2021 р. від 2019р
Наявність на початок року тис.грн.	50822	55236	58566	7744
Наявність на кінець року, тис.грн.	55236	58566	66118	10882
Річний приріст	534	475	3419	2885
Сума знос на початок	30727	34607	38412	7685
Сума зносу на кінець	34607	38412	42545	7938
Коефіцієнт зносу на початок року	58,5	62,7	65,6	7,1
На кінець року	62,7	65,6	64,3	1,6

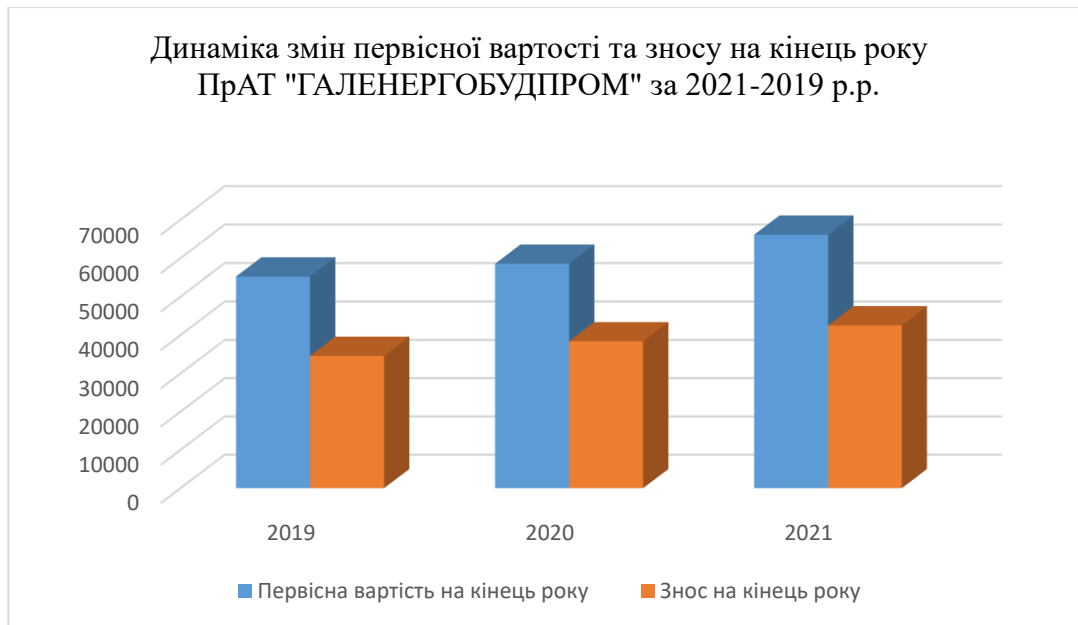

Рис. 2.1.1 Динаміка змін первісної вартості та зносу на кінець року ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ" за 2021-2019 р.р.

Проаналізувавши дані ми бачимо що в процесі руху основних засобів наявність основних фондів на початок року 2021 р. в порівнянні з початком року 2019 р. збільшилась на 7744 тис. грн. на кінець 2021 року наявність основних фондів зросла на 10882 тис грн.

Таблиця 2.1.3.

Аналіз придатності основних засобів ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ". за 2021-2019 р.р.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Приріст Зменшення
Первісна вартість ОЗ, тис. грн	55236	58566	66118	10882
Знос основних засобів	34607	38412	42545	7938
Коефіцієнт зносу ОЗ	62,7	65,6	64,3	1,6
Коефіцієнт придатності ОЗ	37,3	34,4	35,7	-1,6

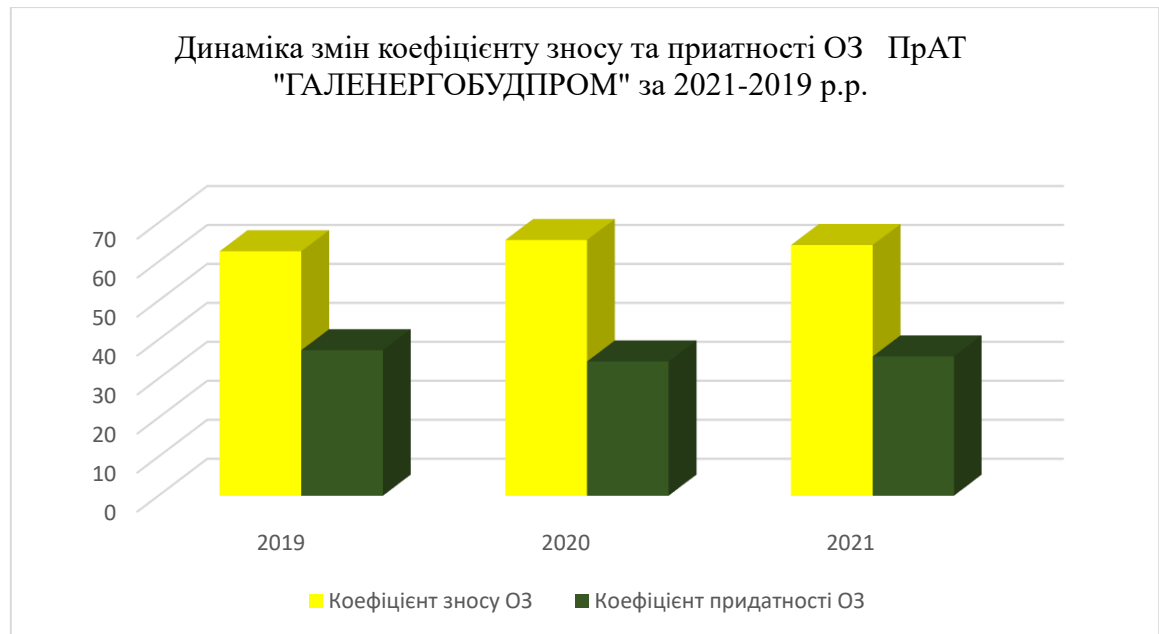

Рис. 2.1.2 Динаміка змін коефіцієнту зносу та придатності ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ" за 2019-2021 р.р.

Таблиця 2.1.4.

Співвідношення основних і оборотних фондів
ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» за 2021-2019 р.р.

Показники	2019 р.		2020 р.		2021 р.		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	
ОЗ	20629	52,86	20154	52,08	23573	51,32	114,27
Оборотні фонди	18399	47,14	18544	47,92	22358	48,68	121,52
Припадає основних фондів на 1 грн оборотних	1,12	-	1,09	-	1,05	0,01	93,75
Всього виробничі фонди	39028	100	38698	100	45931	100	117,69

Отже, проаналізувавши співвідношення ОЗ та оборотних фондів можна сказати, що в 2019 році основні засоби склали 52,86 %, 2020 р. – 52,08%, 2021 р. – 51,32% .

Протягом останніх трьох років спостерігається значне збільшення основних засобів із 20629 до 114,27 тис. грн. Поліпшення використання основних

виробничих фондів означає, що за тієї самої їх величини збільшується виробництво продукції, зростає маса чистого прибутку або коли темпи збільшення цих видів ефекту випереджають подальше підвищення фондооснащеності виробництва.

У 2021 році загальна сума основних засобів складає 45931 тис. грн , що на 117,69 % більша в порівнянні з 2019 роком.

Таблиця 2.1.5.

Аналіз ефективності використання основних засобів ПрАТ
«ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» за 2021-2019 р.р.

Показники	2019	2020	2021	Зміни за рік	
				(+/-)	%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	68007	55575	76948	14941	21,97
Середньорічна вартість виробничих основних засобів, тис. грн	33258	30254	39548	6290	18,91
Середньорічна чисельність працівників, осіб	187	163	139	-48	-25,67
Фондовіддача	2,04	1,84	1,95	-0,09	-4,41
Фондомісткість	0,49	0,54	0,51	0,02	4,08
Фондоозброєність	177,85	185,61	284,52	106,67	58,98

Проаналізувавши ефективність використання основних засобів , дані по таблиці свідчать про те , що фондовіддача в порівнянні з 2019 роком зменшилась на -0,09 грн. . На рівень фондовіддачі впливають різні фактори, пов'язані як зі зміною обсягу продукції, так і з ефективністю використання основних засобів, особливо активної її частини. Також бачимо зростання фондомісткості на 0,02 грн.

Вважається нормальним, коли фондомісткість має тенденцію до зниження. Але зниження коефіцієнта фондомісткості повинно проходити не за рахунок зниження вартості основних виробничих фондів та зниження вартості

виробленої валової продукції, а за рахунок більш низьких темпів росту вартості основних виробничих фондів порівняно з темпами росту вартості валової продукції.

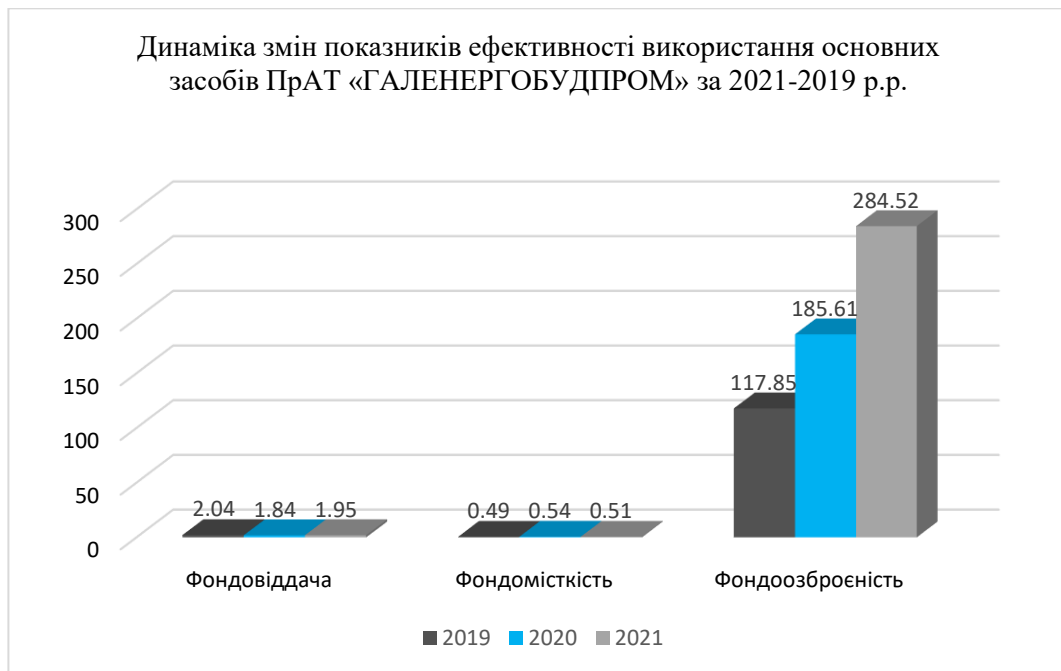

Рис. 2.1.3 Динаміка змін показників ефективності використання основних засобів.

Таблиця 2.1.6.

Факторний аналіз фондоозброєності

Середньорічна вартість ОВФ, тис.грн		Середньооблікова кількість робітників, чол.		Фондоозброєність, тис.грн		Відхилення		
2019	2021	2019	2021	2019	2021	+/-	в т. числі за рахунок:	
							чисельності праців, чол	сер. вартості ОВФ, тис.грн
33258	39548	187	139	177,85	284,52	106,7	256,6	18,91

Аналіз розрахунків в таблиці говорить про те, що фондоозброєність значно зросла на 106, 67 тис. грн.. За рахунок зменшення чисельності робітників на 48 чол. фондоозброєність збільшилась на 256,6 тис. грн. , а за рахунок вартості основних засобів які збільшились на 6290 тис. грн. фондоозброєність зросла на 18,91 тис.грн.. Виходячи з цього ми бачимо, що головним фактором збільшення фондоозброєності була зміна кількості робітників.

2.2. Факторний аналіз операційних витрат ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ»

Забезпечення ефективного розвитку підприємства потребує раціональної системи управління його фінансово-господарською діяльністю, особливо в системі «витрати – об'єм виробництва – прибуток». Існує цілий перелік методів управління та оптимізації витрат.

До таких методів відносять наступні: ABC – costing; XYZ – аналіз; вартісний аналіз. та ін. У даному випадку ми не будемо давати їм характеристику та розглядати їх зміст. Застосування кожного із методів управління витратами є доцільним для конкретних цілей в управлінні підприємств. Всі вони мають право на практичне використання і з розвитком економічних методів управління їх застосування веде до раціоналізації структури витрат підприємства. Однак, питання виміру рівня впливу факторів на результативний показник в досліджуваних економічних процесах не може бути вимірний без факторного детермінованого аналізу.

Відповідно до П(С)БО 16 "Витрати": "Витрати — це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу . Операційні витрати є основною складовою витрат підприємства. До них входять виробнича собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати. До виробничої собівартості включають: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; загальновиробничі витрати.

Прямі витрати — це витрати, які пов'язані безпосередньо з виробництвом і можуть бути віднесені на конкретний продукт і розподілені на підставі техніко-економічних розрахунків. До них належать: сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі, заробітна плата виробничого персоналу та соціальні відрахування на неї, витрати на експлуатацію виробничого обладнання та його амортизацію тощо.

Непрямі витрати — це витрати, які не можна прямо віднести на конкретні виробни. До них належать різні адміністративні та управлінські витрати, витрати

на опалення та освітлення приміщень, страхування майна, витрати, пов'язані зі збутом продукції та ін.

У складі витрат за критерієм залежності від обсягів виробництва виділяють:

Постійні – це витрати, абсолютна величина яких із збільшенням (зменшенням) обсягу випуску продукції істотно не змінюється. До постійних належать витрати, пов'язані з обслуговуванням і управлінням виробничою діяльністю цехів, а також витрати на забезпечення господарських потреб виробництва.

До змінних належать витрати, абсолютна величина яких зростає із збільшенням обсягу випуску продукції і зменшується із його зниженням. Змінні витрати включають витрати на сировину та матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, технологічне паливо й енергію, на оплату праці працівникам, зайнятим виробництвом продукції (виконанням робіт, наданням послуг), з відрахуваннями на соціальні заходи, а також інші витрати. Факторний аналіз операційних витрат дозволяє визначити чинники, які формують найбільш суттєвий вплив на формування показника собівартості. Аналіз доцільно проводити методом ланцюгових підстановок, який передбачає послідовну заміну показників базового періоду на показники звітної і є одним із методів елімінування.

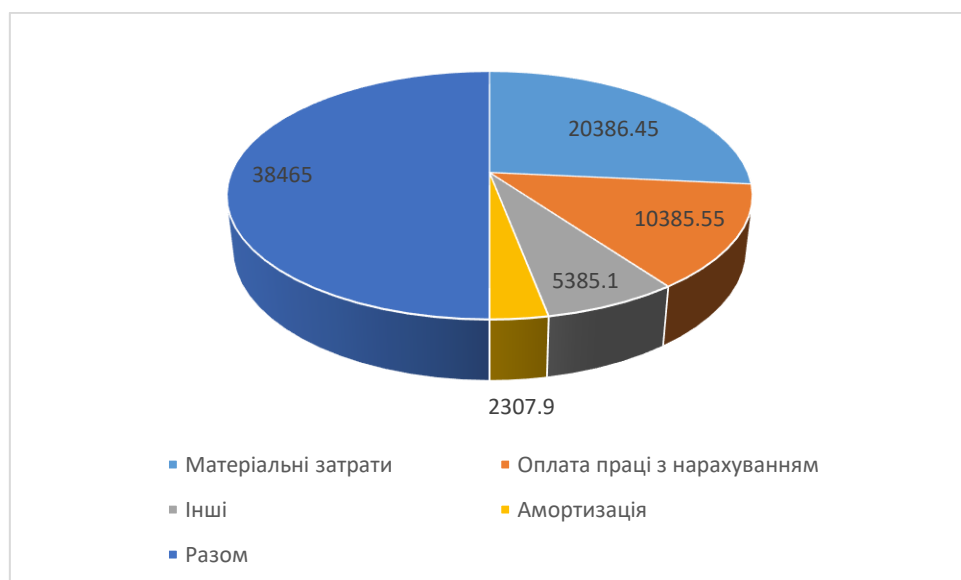
Послідовність розрахунків способом ланцюгових підстановок розглянемо на прикладі підприємства ПрАТ «ГАЛЕНЕРГООБУДПРОМ». Виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) включає наступні витрати (див. табл. 2.2.1).

Таблиця 2.2.1.

Аналіз структури операційних витрат у собівартості продукції ПрАТ
«ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 (базисний)		2021 (звітний)		Відхилення	
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Абсолютне, тис. грн.	Відносне %
Матеріальні затрати	20386,45	53	24891,567	46,7	4505,117	-6,3
Оплата праці з нарахуванням	10385,55	27	16523,31	31	6137,76	4
Інші	5385,1	14	8155,053	15,3	2 769,953	1,3
Амортизація	2307,9	6	3677,769	6,9	1 369,869	0,9
Разом	38465	100	53301	100	14 836	

Більш наглядно структуру операційних витрат бачимо ПрАТ
«ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» на Рис. 1.

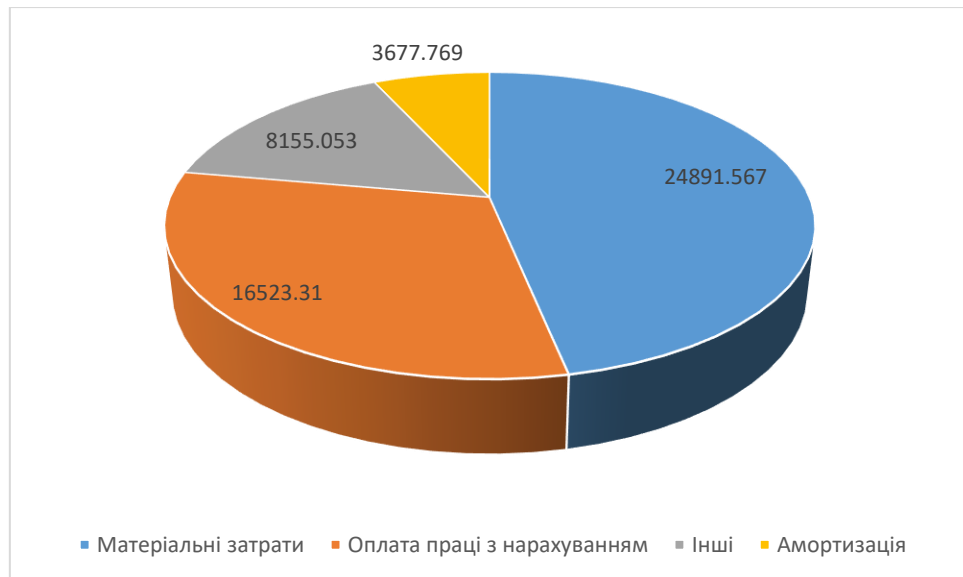

Рис. 1. Структура операційних витрат ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» за період 2020-2021 р.р.

Проведемо горизонтальний та структурний аналіз зміни витрат. Як бачимо з таблиці 2.2.1, найбільшу питому вагу у структурі операційних витрат займають матеріальні витрати, вони у 2020 році збільшились на 4505,12 тис. грн. Отже, зростання матеріальних витрат відбулося за рахунок підвищення цін на матеріальні ресурси. Оплата праці з нарахуванням у 2021 р. в порівнянні з 2020 р. збільшились на 6137,76 тис. грн., або на 4 %, це зумовлено зростанням мінімальної заробітної платні. Інші операційні витрати зросли на 2 769,953 або на 1,3 % . Що стосується амортизації то вона зросла на 1 369,869 або 0,9% вона залишилась практично незмінною.

Вихідна інформація для побудови факторної моделі (таблиця 1). Результативний показник - це загальна сума собівартості продукції. Ставиться завдання дослідити зміну цього показника під впливом відхилень від базового рівня ряду факторів: матеріальних витрат, оплати праці, соціальних витрат, інших прямих витрат та загальновиробничих витрат.

Отже, факторна модель базового періоду (2020 р.) буде мати вигляд:

$$\Phi M_B = M B_B + O P_B + B I_B$$

а факторна модель звітного періоду (2021 р.)

$$\Phi M_3 = MB_3 + OP_3 + VI_3$$

Проведемо розрахунки операційних витрат

$$OPB_B = MB_B + OP_B + VI_B$$

$$OPB_B = 20386,45 + 10385,55 + 5385,1 = 36\ 157,1 \text{ тис. грн.}$$

$$OPB_3 = MB_3 + OP_3 + VI_3$$

$$OPB_3 = 24891,567 + 8155,053 + 3677,769 = 36\ 724,39 \text{ тис. грн.}$$

1. Визначимо вплив матеріальних витрат ΔOPB_{MB1} відрізняється від ΔOPB_0 тим, що для розрахунку першого умовного показника використовуються звітні матеріальні витрати, всі інші фактори в обох показниках базисні.

$$\Delta OPB_{MB1} = MB_B + OP_3 + VI_3$$

$$\Delta OPB_{MB1} = 24891,567 + 10385,55 + 3677,769 = 38\ 954,886 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta OPB_1 = 38954,886 - 4505,117 = 34\ 449,769 \text{ тис. грн.}$$

Тобто, у зв'язку зі збільшенням матеріальних витрат виробнича собівартість продукції зросла на 34449,769 тис. грн;

2. Визначимо вплив оплати праці. ΔOPB_{BP2} відрізняється від ΔOPB_{BP1} тим, що для розрахунку другого умовного показника використовуються звітні витрати на оплату праці замість базисного, всі інші фактори такі ж, як і в першому, тобто MB і OP звітні, а, VI - базисні.

$$\Delta OPB_{BP2} = MB_3 + OP_3 + VI_B$$

$$\Delta \text{ОПВ}_{\text{ВП2}} = 24891,567 + 10385,55 + 5385,1 = 40\,662,217 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta \text{ОПВ}_2 = \Delta \text{ОПВ}_{\text{ВП2}} - \Delta \text{ОПВ}_{\text{ВМ1}}$$

$$\Delta \text{ОПВ}_2 = 40662,217 - 38945,886 = 1\,716,331 \text{ тис. грн.}$$

Отже, у зв'язку зі збільшенням витрат на оплату праці виробнича собівартість продукції зросла на 1 716,331 тис. грн.

3. Визначимо вплив соціальних витрат. $\Delta \text{ОПВ}_{\text{ВП3}}$ відрізняється від $\Delta \text{ОПВ}_{\text{ВП2}}$ тим, що для розрахунку третього умовного показника використовуються звітні на соціальні витрати замість базисного, всі інші фактори такі ж, як і в другому, тобто МВ,ОП,ВІ – звітні.

$$\Delta \text{ОПВ}_2 = \Delta \text{ОПВ}_{\text{ВП3}} - \Delta \text{ОПВ}_{\text{ВП2}}$$

$$\text{ОПВ}_3 = 24891,567 + 8155,053 + 3677,769 = 36\,724,39 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta \text{ОПВ}_3 = \Delta \text{ОПВ}_3 - \Delta \text{ОПВ}_2 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta \text{ОПВ}_3 = 36724,39 - 40662,214 = -3\,937,824 \text{ тис. грн.}$$

Отже, у зв'язку зі зменшенням інших прямих витрат виробнича собівартість продукції знизилась на 3937,824 тис. грн.

Таблиця 2.2.2

Виявлення величини факторів на собівартість продукції способом
ланцюгових підстановок

Підстановка	Параметри факторних показників				
	Матеріальні витрати	Оплата праці з нарахуванням	Інше	Собівартість	Вплив факторів на собівартість, тис.грн.
0	20386,45	10385,55	5385,1	38465	-
1	54 836,219	10385,55	5385,1	72 914,769	34 449,769
2	54 836,219	12 101,881	5385,1	74 631,1	1 716,331
3	54 836,219	12 101,881	1 447,276	70 693,276	-3 937,824

Рівень рентабельності визначається за формулою:

$$P = \frac{P_D * 100}{C_P}$$

де P_D - чистий дохід від реалізації (товарів, послуг), C_P - собівартість продукції.

Рентабельність продукції у 2020 році становила:

$$P = \frac{55575 * 100}{38465} = 145\%$$

Рентабельність продукції у 2021 році становила:

$$P = \frac{76948 * 100}{56616} = 136\%$$

Як бачимо, значне підвищення матеріальних витрат значно вплинуло на показник прибутковості підприємства.

Рентабельність продукції при умові зниження матеріальних витрат в порівнянні з 2021 роком на 20% становитиме:

$$P = \frac{92337,6 * 100}{62277,6} = 148\%$$

Висновок

Таким чином, зниження матеріальних витрат на 20% призведе до підвищення рентабельності в порівнянні з 2021 роком на 12%. Звичайно, проведений факторний аналіз структури витрат у собівартості продукції зумовлений екстремальними факторами, які визвали необхідність підвищення цін.

Слід відмітити, тільки в умовах стабільного економічного розвитку факторний аналіз надасть можливість виявити вплив елементів та статей витрат на собівартість виробництва продукції на фінансовий результат Деталізація витрат дозволить скоротити поточні витрати та оптимізувати їх структуру.

Аналіз розрахунків наведених в таблиці 1. показує, що загальний обсяг основних засобів на ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ" за 2021-2019 р.р. зріс на 2944 тис. грн., що відбулося за рахунок збільшення таких складових як : будівлі та споруди на 755 тис.грн., машини та обладнання на 2912 тис.грн., попри збільшення цих складових відбулося і зменшення таких як : транспортні засоби на -610 тис.грн. та інші ОЗ на -137 тис.грн.

Отже, проаналізувавши співвідношення ОЗ та оборотних фондів можна сказати , що в 2019 році основні засоби склали 52,86 %, 2020 р. – 52,08%, 2021 р. – 51,32% .

Протягом останній трьох років спостерігається значне збільшення основних засобів із 20629 до 114,27 тис. грн. Поліпшення використання основних виробничих фондів означає, що за тієї самої їх величини збільшується виробництво продукції, зростає маса чистого прибутку або коли темпи збільшення цих видів ефекту випереджають подальше підвищення фондооснащеності виробництва.

У 2021 році загальна сума основних засобів складає 45931 тис. грн , що на 117,69 % більша в порівнянні з 2019 роком.

РОЗДІЛ III. Розробка пропозицій щодо поліпшення ефективності використання основних засобів

3.1. Основні напрямки підвищення використання основних засобів підприємства

1. Суттєве і постійне оновлення парку будівельних машин та механізмів, злагоджене з їх фізичним та моральним зносом. Наразі частка машин зі вже вичерпаним строком експлуатації (за технічними паспортами) становить до 40 %. Ступінь зносу основних засобів будівельних підприємств за останні 10 років невпинно зростає і наразі дорівнює 60,6%.
2. Механізація якомога більшого кола будівельних робіт за їх видами та обсягами, у тому числі з реконструкції та технічного переозброєння. У будівництві бракує засобів малої механізації, розмаїття інструментів та виробничого інвентарю.
3. Підвищення ефективності організації будівництва, якості календарного планування виконуваних робіт сприятиме зменшенню або уникненню простоїв будівельної техніки.
4. Поширення фінансового лізингу.
5. Налаштування законодавчих та нормативних актів на стимулювання технічного прогресу, враховуючи при цьому досвід економічно розвинених країн, зокрема країн Євросоюзу, а саме:
  - передбачити у податковому законодавстві звільнення від оподаткування реінвестованої частини чистого прибутку;
  - суттєво підвищити частку витрат на оплату праці. В Україні вона складає 10 – 15%, у країнах Євросоюзу – 50 – 55%. Така «дешевизна» живої праці провокує підприємства на ручну роботу замість механізації. Передбачене чинними ДБН визначення кошторисного прибутку за нормами до сукупної трудомісткості будівельних та монтажних робіт також не стимулює їх механізацію.

– передбачити при оподаткуванні прибутку підприємств гнучку шкалу з преференціями тим підприємствам, які розвиваються переважно за рахунок інтенсивних чинників.

– застосовувати форми розрахунків за ремонт техніки, коли сплачується не вартість виконаних ремонтних робіт, а час, впродовж якого техніка не потребує ремонту, тобто так званий, міжремонтний період.

Виділяють екстенсивний і інтенсивний напрями покращення використання основних фондів. Екстенсивний напрям покращення використання основних фондів передбачає, що з одного боку, буде збільшений час роботи діючого обладнання у календарний період, з іншого – підвищений питома вага діючого обладнання у складі всього обладнання, яке є на підприємстві.

Екстенсивне покращення використання основних фондів досягається:

- скороченням і ліквідацією простоїв обладнання на основі підвищення якості ремонтного обслуговування обладнання, своєчасного забезпечення основного виробництва робочою силою, сировиною, паливом, напівфабрикатами та іншими засобами, необхідними для безперервної роботи обладнання;

- зменшенням кількості зайвого обладнання і швидким введенням у виробничий процес невстановленого обладнання. Більш широкі можливості має інтенсивний напрям покращення використання основних фондів.

Він передбачає збільшення випуску продукції без росту основних фондів і чисельності працюючих за рахунок:

- модернізації існуючого або використання нового високопродуктивного обладнання;

- удосконалення технології виробництва;

- скорочення строків досягнення номінальної продуктивності обладнання;

- підвищення кваліфікації і професійної майстерності персоналу;

- поліпшення структури основних виробничих фондів;

- удосконалення управління виробництвом.

Основними напрямками підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємством є такі:

1. Установка, монтаж та введення в експлуатацію основних виробничих фондів по можливості одночасно.
2. Збільшення капітальних вкладень в активну частину основних виробничих фондів підприємства.
3. Максимально можливе використання продуктивності та потужності наявного на підприємстві парку обладнання.
4. Максимально можливе використання календарного фонду часу згідно з технічними характеристиками обладнання.
5. Забезпечення належного обслуговування та дотримання необхідних умов експлуатації обладнання.
6. Своєчасне оновлення основних виробничих фондів підприємства.
7. Застосування комбінованого способу організації виробничих процесів на підприємстві.
8. Включення до виробництва незадіяних виробничих фондів.
9. Рівномірне завантаження основних виробничих фондів протягом робочого дня.
10. Підвищення професійно - кваліфікаційного рівня обслуговуючого основні виробничі фонди персоналу.

3.2. Оптимізація структури основних засобів та можливості покращення їх використання у виробничій діяльності підприємства

На сучасному етапі важливим фактором, який сприяє вдосконаленню управління, поліпшенню якості облікової інформації є використання засобів обчислювальної техніки як в обліку, так і в аналізі господарської діяльності. Великого значення набуває облікова політика, яка характеризується вибором

методичних способів ведення бухгалтерського обліку. Найбільше значення в системі обліку основних засобів посідає амортизаційна політика. Найважливішим економічним важелем у системі амортизації є методи її нарахування, що дозволяють активно впливати на обсяг амортизаційного фонду, ступень концентрації ресурсів у різноманітні періоди функціонування засобів, динамічно підходити до відтворення основних засобів, враховуючи чинник часу.

Виходячи з міжнародного досвіду, а також з Урядових рішень про можливість застосування методів прискореної амортизації, проведено аналіз, в результаті якого на матеріалах конкретного господарства показана можливість і наслідки застосування методів прискореної амортизації, а саме: метод суми чисел років; метод зменшеного залишку. Навіть наочне порівняння наведених методів показує їх переваги та недоліки, обґрунтовує можливість їх застосування в нашій країні. Вимогам сьогодення найбільш відповідає автоматизована форма обліку, яка орієнтується на широке використання персональних електронно-обчислювальних машин і на їх основі створення та функціонування автоматизованого робочого місця бухгалтера (АРМ) по обліку основних засобів та нематеріальних активів.

Тут охоплюється кілька розділів, які при автоматизації повинні узгоджуватися між собою (облік купівлі основних засобів та нематеріальних активів, амортизації і розрахунків з постачальниками). Такий облік доцільно автоматизувати в загальному комплексі робіт по зведеному синтетичному і аналітичному обліку.

Дослідження теоретичних положень та діючої практики організації обліку ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» основних засобів в умовах трансформації бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів дозволяють визначити коло проблем, що гальмують процес управління та знижують ефективність використання основних засобів. До таких проблем належать різні підходи до визначення сутності основних засобів та методики їх відображення в бухгалтерському і податковому обліку, відсутності сталої визначеності складу основних засобів та інші. Поряд з розкриттям сутності та методики обліку

основних засобів особливої актуальності набувають дослідження проблеми нарахування амортизації, розвитку та вдосконалення в цілому системи амортизації, уточнення її ролі в процесі відтворення, а також фінансового контролю ефективності використання основних засобів у виробничому процесі.

Такий підхід дасть змогу зсередини ознайомитися з усіма проблемами, що заважають успішному розвитку, і вжити відповідних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства.

Розробемо рекомендації щодо нарахування амортизації. Запропонуємо метод нарахування амортизації, удосконалене для відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів.

Порівняння методів нарахування амортизації згідно П(С)БО 7 та податкового методу вказує на отримання значних постійних відстрочених податкових активів, що свідчить про необхідність удосконалення амортизаційної політики. Вивчення практики обліку дозволило дійти висновку про необхідність встановлення порядку оподаткування основних засобів, згідно якого з метою амортизації передбачити списання залишку вартості об'єктів основних засобів груп 2, 3 і 4 на валові витрати за умовою досягнення ними ліквідаційної вартості.

Запроваджуємо новий метод прискореної амортизації, заснований на модифікаційному. Але модифікаційним методом передбачено враховувати встановлений у державному порядку термін експлуатації. На відміну від модифікаційного, запропоновано використовувати нормативний термін експлуатації об'єктів. Таким чином, нарахування амортизації на рік розраховується за формулою:

$$A = 2 \frac{1}{T} (S_1 - Z_a)$$

де: А- сума амортизації, що нараховується у звітному році;

Т - термін експлуатації основних засобів;

Z_a – сума накопиченої амортизації;

S₁ – первинна вартість основних засобів.

Для вдосконалення нарахування амортизації пропонується порівняти нарахування амортизації пристрою для перевірки газових лічильників прямолінійним та модефікованим методом.

Первісна вартість –55236 грн. Ліквідаційна вартість 28001 грн. Строк експлуатації – 3 років.

$$\text{Прямолінійний метод Н.А.} = (55236-28001)/3= 9078,3\approx 90781$$

Таблиця 3.2.1.

Розрахунок норми амортизації за прямолінійним методом

Роки	Первісна вартість	Норма амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	55236	9078	9078	46158
2	55236	9078	18156	37080
3	55236	9078	27234	28002

Таблиця 3.2.2.

Розрахунок норми амортизації модефікованим за методом

Роки	Первісна вартість	Σ накопиченої амортизації	Сума амортизації	Залишкова вартість
1	55236	36824	36824	18412
2	55236	12275	42961	12275
3	55236	8117	47119	8117

$$1 \text{ рік} = 2 * 1/3(55236-0)=36824$$

$$2 \text{ рік} = 2 * 1/3(55236-36824)= 12275$$

$$3 \text{ рік} = 2 * 1/3(55236-42961)=8117$$

Доцільно вводити модефікований метод тому, що він дозволяє амортизувати більшу частку вартості у перші роки експлуатації об'єкта.

Протягом року ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ» рекомендовано нараховувати амортизацію пропорційно, що спрощує її розрахунок та прогнозування.

Потрібно зазначити такі переваги вказаного методу: береться до уваги нормативний термін експлуатації об'єкта; суми амортизаційних відрахувань згладжені, що дозволяє динамічно впливати на надходження податку на прибуток до бюджету та формування собівартості продукції; дозволяє амортизувати більшу частку вартості у перші роки експлуатації об'єкта.

Процес використання основних засобів потребує постійного технічного обслуговування і своєчасного ремонту. Витрати на покращення основних засобів неоднорідні. Тому розглянуто різні підходи до класифікацій цих витрат, їх відповідність вимогам П(С)БО 7 та існуючому порядку оподаткування.

Одним із способів відтворення основних засобів також є фінансовий лізинг - особлива сфера підприємницької діяльності, широко розповсюджена за кордоном, – сьогодні розвивається й в Україні. Активне впровадження лізингових операцій завдяки притаманним їм можливостям, зокрема відсутності відволікання оборотних коштів, може дати відчутний поштовх здійсненню структурної перебудови реального сектора економіки, оновленню основних фондів, розвитку малого і середнього бізнесу тощо .

Лізинг – це підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних або залучених фінансових коштів і полягає у наданні лізингодавцем у виняткове користування на певний строк лізингоодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або переходить до нього у власність за дорученням і погодженням з лізингоодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів. 70 Лізинг слід розглядати як операцію з розміщення рухомого і нерухомого майна, що спеціально закуповується лізинговою компанією, стає її власністю, але надається в оренду підприємцям з ініціативи лізингоотримувача, тобто після його пропозиції лізинговій компанії придбати у власність визначене майно з метою передачі цього майна йому в оренду.

При цьому лізингу властиві такі специфічні риси:

→ необхідність для лізингодавця компенсувати усі витрати, пов'язані з придбанням майна у власність;

— забезпечення інвесторів норми прибутку не нижче, ніж за звичайними банківськими кредитами;

— наявність угоди про умови використання майна на весь термін його перебування у власності лізингоотримувача. На сьогодні в економіці західних країн лізинг став ефективним фактором інвестиційного розвитку, забезпечуючи їх спроможність на світовому ринку. Його обсяг становить 20 % усієї світової інвестиційної діяльності. Останніми роками обсяги лізингових інвестицій в українську економіку зросли на 30 %.

У цілому на частку лізингу в Україні сьогодні припадає 3 % загального обсягу інвестицій. Лізинг має подвійну природу. З одного боку, його можна охарактеризувати як вкладення ресурсів на зворотній основі в основний капітал, що відповідає кредитним відносинам і зберігає сутність кредитних операцій. З іншого боку, оскільки лізингодавець і лізингоотримувач оперують капіталом не в грошових одиницях, а в натуральних, то за формулою лізинг подібний інвестиційному фінансуванню. Таким чином, в економічному значенні лізинг можна розглядати як форму кредиту, що надається лізингодавцем лізингоотримувачу у вигляді майна, яке передане у використання, або формою інвестування в економіку, альтернативною банківській позиції.⁷¹ У країнах середнього рівня розвитку інтенсивність фінансового лізингу зростає більш високими темпами, ніж у країнах, де лізинг традиційно розвинутий. Він застосовується для високовартісного обладнання .

В усьому світі механізм лізингу відіграє важливу роль у стимулюванні залучення інвестицій для придбання нових та оновлення існуючих виробничих фондів. Лізинг є фінансовим механізмом, який дозволяє підприємству, що потребує обладнання, придбати необхідну йому техніку на умовах поступової сплати коштів за рахунок грошових потоків.

Лізинг вигідний для всіх учасників тим що:

- лізингоотримувач, за умов обмеженості фінансових ресурсів, а також відсутності належних для забезпечення виконання своїх зобов'язань основних фондів, має змогу отримати необхідне обладнання, яке дозволить збільшити

обсяги та покращити якість виробництва, а отже, підвищити прибутковість свого бізнесу;

- лізингодавець зазнає меншого фінансового ризику, ніж банк, який надає кредит на придбання необхідного лізингоотримувачу обладнання бо :

1) лізингодавець залишається власником лізингового акту до кінця дії договору лізингу;

2) контроль за лізинговими актами з боку лізингодавця є більш, ніж з боку банку за активами, що придбані за рахунок банківського кредиту, оскільки лізингодавець проводить регулярний моніторинг наданих ним у лізинг активів; - виробники обладнання за допомогою лізингового механізму мають можливість розширити ринок збуту. Вся техніка, що передана господарствам у лізинг, знаходиться на гарантійному та післягарантійному технічному сервісі, чим постійно опікується філія. Поряд із наданням техніки на умовах фінансового лізингу не менш важливим є завдання по поверненню у Державний бюджет коштів у вигляді лізингових платежів за використання цієї техніки. Традиційні фінансові послуги, які банки надають підприємствам та організаціям, не завжди допомагають останнім повна розв'язувати свої проблеми. Адже проблеми, частіше за все, пов'язані з оновленням чи вдосконаленням основних фондів підприємств і потребують довгострокових інвестицій.

За таких умов перспективним стає лізинговий бізнес. У сучасних умовах лізинг – це альтернативна форма фінансування, в якій поєдналися орендні відносини, елементи кредитування та фінансування. З позиції банків – це один із шляхів диверсифікації видів банківської діяльності. Завдяки лізинговим операціям банк може значно розширити коло клієнтів та підвищити свою прибутковість. Звичайно лізингові операції розглядаються як варіант довгострокової оренди.

Однак, якщо оренда передбачає у кінцевому підсумку повернення орендованого майна своєму юридичному власнику або збереження за ним права власності на дане майно, то при деяких формах лізингу по закінченню договору можливий перехід права власності від орендодавця до орендаря. У таких

випадках лізингова угода нагадує продаж у розстрочку з тією лише різницею, що власники змінюються не на початку, а наприкінці терміну угоди. Отже, лізинг - це зручна форма фінансування споживача.

1. Фінансовий лізинг - це договір лізингу, в результаті укладення якого лізингоотримувач за своїм замовленням одержує в платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, що не менше терміну, протягом якого амортизується 60% вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладення договору.

Сума відшкодування вартості об'єкта лізингу у складі лізингових платежів за період дії договору фінансового лізингу повинна включати не менше 60% вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладення договору. Після закінчення терміну договору фінансового лізингу об'єкт лізингу переходить у власність лізингоотримувача або купується ним за залишковою вартістю.

2. Оперативний лізинг - це договір лізингу, в результаті укладення якого лізингоотримувач за своїм замовленням одержує в платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, що менший від терміну, протягом якого амортизується 90% вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладення договору.

Після закінчення терміну оперативного лізингу він може бути продовжений або об'єкт лізингу підлягає поверненню лізингодавцю і може бути повторно наданий у користування іншому лізингоотримувачу за договором лізингу.

Відповідно до нового Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва за договорами фінансового лізингу, інструментом можуть скористатись сільгоспвиробники та перевізники пасажирів і вантажів. Окрім цього, до програми на період воєнного часу додано великий бізнес, в той час як раніше в ній могли брати участь лише представники МСБ.

За умовами оновленої програми, компенсація винагороди передбачається до рівня 0 % річних протягом воєнного стану та протягом одного місяця після

його припинення чи скасування, але не більше 1 року з дати договору фінансового лізингу, а після завершення цього періоду та до завершення строку договору фінансового лізингу – до рівня 5 % річних.

Уповноваженим представником та розпорядником програми залишається Фонд підприємництва України. Асоціація лізингодавців, яка згідно раніше укладеного Меморандуму є офіційним партнером Фонду, зі свого боку активно сприяла запровадженню нових механізмів та можливостей.

«Ми дуже раді, що уряд підтримав лізингову складову цієї програми, зміни ми підготували ще місяць тому і невпинно чекали їх затвердження Кабміном. Лізинг як фінансовий інструмент дуже допоможе бізнесу. Сьогодні, я вважаю, лізинг – це взагалі засіб відновлення української економіки, саме так його треба сприймати тепер. Він суттєво допоможе підприємствам, яким не вистачає обігових коштів. А також, дуже скоро, він почне відігравати ключову роль у відновленні країни», – Андрій Гапон, виконавчий директор Фонду підприємництва .

Учасники ринку лізингу підкреслили, що важливість програми істотно зросла, внаслідок початку воєнних дій у країні, і є велика зацікавленість потенційних лізингоотримувачів – представників реального сектору економіки.

Марина Масіч, очільниця Асоціації лізингодавців України подякувала Фонду підприємництва та Міністерству фінансів за розроблену концепцію, яка дозволила поставити лізинг в один ряд з кредитом для підтримки бізнесу на час воєнного стану. “Після першого етапу програми “Доступний лізинг 5-7-9”, що була запроваджена в грудні 2021 року, ця розширена версія є додатковим свідченням важливості лізингового інструменту для економіки держави, про що ми завжди нагадували. Вона також дає прекрасну альтернативу представникам двох критично важливих галузей (с\г та перевізникам), отримати фінансування через додатковий, більш гнучкий фінансовий інструмент.”

Висновок

Витрати на ремонт основних засобів складають значну питому вагу у структурі собівартості продукції, тому власники зацікавлені в якісному обліку та

контролі цих витрат. Але існуючим Планом рахунків не передбачено окремого рахунку для обліку таких витрат. Існуючий порядок обліку не дозволяє підприємствам накопичувати інформацію про витрати на ремонт та розподіляти їх за періодами, до яких вони відносяться.

Ведення такого реєстру дозволить підприємству контролювати витрати на ремонт у розрізі об'єктів та їх списання, а також мати інформацію про суму незавершеного ремонту, що важливо для управління активами підприємства.

Екстенсивне поліпшення використання основних засобів означає, що, з одного боку, буде збільшений час роботи діючих технічних засобів в календарний період, а з іншого, - підвищена питома вага цих засобів в складі всіх засобів, що має підприємство. Найважливішими напрямками збільшення часу роботи технічних засобів є скорочення і ліквідація їх внутрішньозмінних простоїв шляхом: підвищення якості їх ремонтного обслуговування, своєчасного забезпечення основного виробництва робочою силою, сировиною, матеріалами, паливом, тощо.

Інтенсивне поліпшення використання основних засобів означає підвищення ступеня завантаження виробничих потужностей в одиницю часу. Останнє може бути досягнуто при модернізації діючих машин і механізмів, встановленні оптимального режиму їхньої роботи. Робота при оптимальному режимі технологічного процесу забезпечує збільшення випуску продукції без зміни складу основних засобів, без росту чисельності працюючих і при зниженні витрати матеріальних ресурсів на одиницю продукції. Інтенсивність використання основних засобів підвищується також шляхом технічного удосконалювання знарядь праці, шляхом ліквідації „вузьких місць" у виробничому процесі, скорочення термінів досягнення проектної продуктивності техніки, підвищення кваліфікації і професійної майстерності робітників. Істотним напрямком підвищення ефективності використання основних засобів є удосконалення їхньої структури.

Великий резерв підвищення фондівдачі - швидке освоєння нових потужностей. З цією метою капітальні вкладення повинні виділятися під

запланований приріст продукції з урахуванням заходів по поліпшенню використання діючих потужностей, а також їхнього технічного переозброєння і реконструкції.

Таким чином, для підвищення ефективності використання основних фондів необхідно випереджальними темпами проводити реконструкцію виробництва, створювати умови для інтенсивних інвестицій, витримувати курс на динамічну структурну перебудову, швидко замінюючи застарілі технології новими, конкурентноздатними.

Висновки

Об'єктом дослідження дипломної роботи виступило ПрАТ «ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ»

Джерелом інформації для розкриття цієї теми стали фактичні дані підприємства за три останні роки.

В першому розділі дипломної роботи розкрито поняття основних засобів.

У фінансовому обліку методологічні принципи формування інформації про основні засоби регламенту є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби № 929_014 від 01.01.2012, Наказ № z0288-00 від 03.11.2020 Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", Податковий Кодекс України, П(С)БО 7.

В другому розділі дипломної роботи проаналізувала ефективність використання основних засобів будівельного підприємства на прикладі ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ".

Основні види діяльності є: Опори ЦФО, підножки, металоконструкції.

Підприємство ПП «НВК-93» здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність та подає їх органам держаної статистики. Облік на підприємстві ведеться згідно наказу про облікову політику.

Таким чином, можна зробити висновки про задовільний фінансовий стан ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ".

Аналіз динаміки основних засобів за обсягом, складом та структурою є підставою визначення тенденцій розвитку матеріально-технічної бази підприємства, оцінки його виробничого потенціалу.

В 2021р. в порівнянні з 2019 р. вартість основних засобів збільшилася на 2944 тис. грн. В 2021р. в порівнянні з 2019 р. будівель та споруд збільшилася на 755 тис. грн., вартість машин та обладнання зросла на 2912 тис. грн., вартість інших основних засобів зменшилась на 610 тис. грн., інші зменшились на 137 тис.грн.

Переважна частка основних засобів припадає на машини та обладнання.

Відстежується в процесі руху основних засобів та наявності основних фондів збільшення на початок року 2021 р. в порівнянні з початком року 2019 р. на 7744 тис. грн. та на кінець 2021 року наявність основних фондів зросла на 10882 тис грн.

Проаналізувавши співвідношення ОЗ та оборотних фондів можна сказати , що в 2019 році основні засоби склали 52,86 %, 2020 р. – 52,08%, 2021 р. – 51,32% .

Протягом останній трьох років спостерігається значне збільшення основних засобів із 20629 до 114,27 тис. грн. Поліпшення використання основних виробничих фондів означає, що за тієї самої їх величини збільшується виробництво продукції, зростає маса чистого прибутку або коли темпи збільшення цих видів ефекту випереджають подальше підвищення фондооснащеності виробництва.

У 2021 році загальна сума основних засобів складає 45931 тис. грн , що на 117,69 % більша в порівнянні з 2019 роком.

В порівнянні 2021 до 2019 року фондоозброєність значно зросла на 106, 67 тис. грн.. За рахунок зменшення чисельності робітників на 48 чол. фондоозброєність збільшилась на 256,6 тис. грн. , а за рахунок вартості основних засобів які збільшились на 6290 тис. грн. фондоозброєність зросла на 18,91 тис.грн.. Виходячи з цього ми бачимо, що головним фактором збільшення фондоозброєності була зміна кількості робітників.

Фондовіддача в порівнянні з 2019 роком зменшилась на -0,09 грн.

Виходячи з цього, основними шляхами удосконалення обліку основних засобів на ПрАТ "ГАЛЕНЕРГОВУДПРОМ" є:

1.Вибір оптимальної за складом і обсягом облікової інформації, яка забезпечить реалізацію тих завдань, які поставлені перед обліком основних засобів.

2.Розробка та запровадження раціональних схем документообігу, що дозволяли би своєчасно виконувати поставлені завдання за мінімальних витрат трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

3.Економічне стимулювання основних і допоміжних робітників, що передбачає залежність зарплати від якості виконаної роботи. Формування фондів стимулювання і заохочення робітників, що досягли високих показників роботи.

4. Проведення соціальних робіт, що передбачають підвищення кваліфікації робітників, поліпшення умов праці та відпочинку, оздоровчі заходи та інші заходи, позитивно впливає на фізичне і духовне стану робочого.

Для підвищення ефективності використання основних фондів необхідно випереджальними темпами проводити реконструкцію виробництва, створювати умови для інтенсивних інвестицій, витримувати курс на динамічну структурну перебудову, швидко замінюючи застарілі технології новими, конкурентноздатними.

Основними шляхами підвищення ефективності використання основних фондів, зокрема її основного показника - фондівіддачі, є збільшення обсягу реалізації продукції за рахунок більш інтенсивного їх використання і зниження середньорічної вартості цих фондів за рахунок ліквідації зношених, малопродуктивних та не використовуваних у процесі діяльності підприємства основних засобів.

Список використаної літератури :

1. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=668>
2. Аналіз забезпечення і ефективності використання виробничих ресурсів підприємства URL: <https://thelib.info/tehnologii/2485185-analiz-zabezpechennya-i-efektivnosti-vikoristannya-virobnichih-resursiv-pidpriemstva/>
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств навч. посіб. М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
4. Бланк И.А. Словник довідник фінансового менеджера И.А. Бланк.К.: Ника Центр, 2007. 480 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах навч. посібник Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька Житомир: ПП «Рута», 2010. 544 с.
6. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. І.М.Бойчик. К.: Кондор Видавництво, 2016. 378 с.
7. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник В.М. Бойко, П.Г. Вашків. К.: Україна. 1995. 565 с
8. Великий економічний словник А.Б. Борисов М. Книжковий світ, 1999. 894 с.
9. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. 2-ге видання. К. Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
10. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погрішук Б.В. Г 85 Економіка підприємства: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
11. Гойко А.Ф., Економіка будівельника: навчальний посібник А.Ф.Гойко, Е.В. Дудіна, К.В. Ізмайлова. К.: КНУБА, 2008.
12. "Економіка будівництва Глава: 1. будівництво як інвестиційна галузь народного господарства" онлайн . [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://manualsem.com/>
13. Економіка і бізнес: підручник за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
14. Економіка підприємства: Навчальний посібник О.М.Бандурка, Є.В.Ковальов, М.А.Садиков, О.С.Маковоз; за заг.ред. О.М. Бандурки.Х.: ХНУВС. 2017. 192 с.

15. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. К. :Знання, 2007. 1072 с.
17. Измайлова К.В. Економіка будівельника. Власне виробництво. Pributok ta економічно ефективний діяльності budivelnykh organizatsii: compendium leksii / К.В. Izmailova. К.: КНУБА, 2002. 42 с.
18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби № 929 014 від 01.01.2012
URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014
19. Теоретичні основи обліку основних засобів Яковишина Н.А., Яковенко К.А. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/5/180.pdf>
20. Наказ № z0288 00 від 03.11.2020 Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби".
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
21. Наказ Міністерства фінансів України від 25 листопада 2002 року № 989 Про внесення змін до деяких положень (стандартів) бухгалтерського обліку.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0962-02>
22. Неміш Ю.В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях / Ю.В. Неміш // Аграрна економіка. 2012. Т. 5. № 3-4. С. 181.
23. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 30.04.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
24. П(С)БО 7 «Основні засоби» URL: <https://zakon.help/article/klasifikaciya-osnovnih-zasobiv-oz-klasifikaciya-oz25> .
25. Сук Л.К. Фінансовий облік навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. - К. : Знання, 2010. 631 с.
26. Фінанси підприємств навчальний посібник / Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
27. Аналіз основних засобів підприємства методичні та практичні аспекти URL : [21.pdf \(market-infr.od.ua\)](https://market-infr.od.ua/21.pdf)

28. Ефективність використання основних засобів на підприємстві система показників оцінки та напрями їх підвищення URL: [17.pdf \(oa.edu.ua\)](#)
29. Аналіз забезпеченості та використання підприємством основних виробничих фондів URL: [Тема 5.pdf \(pnu.edu.ua\)](#)
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 16 "Витрати" (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/436-15> (дата звернення: 26.04.2022)

Додатки

2021 р

1. Баланс на 31.12.2021 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10	105
Первісна вартість	1001	52	170
Накопичена амортизація	1002	(42)	(65)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	437	494
Основні засоби:	1010	20154	23573
- первісна вартість	1011	58566	66118
- знос	1012	(38412)	(42545)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	2982	2982
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	23583	27154
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	18361	22202
- у тому числі готова продукція	1103	10736	13223

Усього за розділом I	1095	23583	27154
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	18361	22202
- у тому числі готова продукція	1103	10736	13223
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	698	7422
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	369	234
- у тому числі податок на прибуток	1136	234	234
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9952	9831
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	15669	9329
Витрати майбутніх періодів	1170	183	156
Інші оборотні активи	1190	749	1338
Усього за розділом II	1195	45981	50512
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	69564	77666

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	264	264
Додатковий капітал	1410	11701	11584
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	48713	46411
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	60678	58259
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		6345
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
- товари, роботи, послуги	1615	506	1977
розрахунками з бюджетом	1620	101	210
у тому числі з податку на прибуток	1621		
- зі страхування	1625	112	180
- з оплати праці	1630	409	672
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	7758	10023

Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	7758	10023
Усього за розділом III	1695	8886	19407
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	68564	77666

Звіт про фінансові результати за 2021 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	76948	55575
Інші операційні доходи	2120	(2336)	(4306)
Інші доходи	2240	164	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	79448	59881
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(58616)	(38465)
Інші операційні витрати	2180	(25037)	(19132)
Інші витрати	2270	(149)	(38)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(81802)	(57635)
Фінансовий результат до оподаткування (2288 - 2285)	2290	(-2354)	(2246)
Податок на прибуток	2300	( )	( )
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-2354	2246

Примітки до балансу д/в

Примітки до звіту про фінансові результати д/в

Керівник Якимович Юрій Іванович

Головний бухгалтер Василюшин Марія Богданівна

Код за ЄДРПОУ емітента: 00110191

Повне найменування емітента: Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"

Дата, на яку складено інформацію: 31.12.2021

Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю)

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:	18794	22314	0	0	18794	22314
будівлі та споруди	10500	11184	0	0	10500	11184
машини та обладнання	6898	10114	0	0	6898	10114
транспортні засоби	1270	919	0	0	1270	919
інші	126	97	0	0	126	97
2. Невиробничого призначення:	1360	1259	0	0	1360	1259
будівлі та споруди	1178	1120	0	0	1178	1120
машини та обладнання	3	51	0	0	3	51
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
інші	91	64	0	0	91	64
Усього	20154	23573	0	0	20154	23573
Опис	Основні засоби товариства перебувають у власному та постійному користуванні. Коефіцієнт зносу основних засобів на початок звітного періоду становить 65,6 %, на кінець звітного періоду - 64,3 %.					

Річна звітність емітента

Код за ЄДРПОУ емітента: 00110191

Повне найменування емітента: Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"

Дата, на яку складено інформацію: 31.12.2021

Інформація про собівартість реалізованої продукції

№ з/п	Склад витрат*	Відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції (у відсотках)
1	2	3
1	Матеріальні витрати	53
2	Оплата праці з нарахуваннями	27
3	Інші	14
4	Амортизація	6

2020 р.

Річна звітність емітента

Код за ЄДРПОУ емітента:	00110191
Повне найменування емітента:	Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2020

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємництва

		Коди
		Дата (рік, місяць, число) 2021 01 01
Підприємство	Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"	за ЄДРПОУ 00110191
Територія	4625382002	за КОАТУУ
Організаційно-правова форма господарювання	111	за КОПФГ
Вид економічної діяльності	23.61	за КВЕД
Середня кількість працівників, осіб	163	
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком	
Адреса б телефону:	82434, Львівська обл., Стрийський р-н р-н, с.Дуліби, вул.Заводська, буд.27, (0245) 364-47	

1. Баланс на 31.12.2020 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	921	437
Основні засоби:	1010	20629	20154
- первісна вартість	1011	55236	58566
- знос	1012	(34607)	(38412)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	1983	2982
Інші необоротні активи	1090	14	10
Усього за розділом I	1095	23547	23583
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	18361	18361
- у тому числі готова продукція	1103	9718	10736
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	2564	698

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	171	309
- у тому числі податок на прибуток	1136		234
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8402	9952
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	13894	15669
Витрати майбутніх періодів	1170	38	183
Інші оборотні активи	1190	752	749
Усього за розділом II	1195	44182	45981
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	67729	69564

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	264	264
Додатковий капітал	1410	11400	11701
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	46468	48713
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	58132	60678
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
- товари, роботи, послуги	1615	1181	506
розрахунками з бюджетом	1620	176	101
у тому числі з податку на прибуток	1621		
- зі страхування	1625	132	112
- з оплати праці	1630	523	409
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	7585	7758
Усього за розділом III	1695	9597	8886
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття			
Баланс	1900	67729	69564

Звіт про фінансові результати за 2020 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	55575	68007
Інші операційні доходи	2120	(4306)	(1548)
Інші доходи	2240		178
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	58881	66733
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(38465)	(53301)
Інші операційні витрати	2180	(19132)	(19698)
Інші витрати	2270	(38)	(31)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(57635)	(73030)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(2246)	(-3297)
Податок на прибуток	2300	( )	( )
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2246	-3297

Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю)

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:	19249	18794	0	0	19249	18794
будівлі та споруди	10313	10500	0	0	10313	10500
машини та обладнання	7250	6898	0	0	7250	6898
транспортні засоби	1529	1270	0	0	1529	1270
інші	157	126	0	0	157	126
2. Невиробничого призначення:	1380	1360	0	0	1380	1360
будівлі та споруди	1236	1178	0	0	1236	1178
машини та обладнання	3	3	0	0	3	3
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
інші	141	81	0	0	141	81
Усього	20629	20154	0	0	20629	20154
Опис	Основні засоби товариства перебувають у власному та постійному користуванні. Коефіцієнт зносу основних засобів на початок звітнього періоду становить 62,7 %, на кінець звітнього періоду - 65,6 %.					

Річна звітність емітента

Код за ЄДРПОУ емітента:	00110191
Повне найменування емітента:	Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2020

Інформація про собівартість реалізованої продукції

№ з/п	Склад витрат*	Відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції (у відсотках)
1	2	3
1	Матеріальні витрати	46.7
2	Оплата праці з нарахуваннями	31
3	Інші	15.3
4	Амортизація	6.9

2019 р.

Річна звітність емітента

Код за ЄДРПОУ емітента:	00110191
Повне найменування емітента:	Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2019

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

			Коди
			Дата (рік, місяць, число) 2020 01 01
Підприємство	Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"	за ЄДРПОУ	00110191
Територія	4625382001	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання	230	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності	23.61	за КВЕД	
Середня кількість працівників, осіб	187.000000		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса б телефону:	82434, Львівська, Стрийський р-н, с.Дуліби, вул.Заводська, буд.27, (0245) 364-47		

1. Баланс на 31.12.2019 р.

Форма № 1-м

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1737.000000	921.000000
Основні засоби:	1010	20095.000000	20629.000000
- первісна вартість	1011	50822.000000	55236.000000
- знос	1012	(30727.000000)	(34607.000000)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0.000000	0.000000
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	1983.000000	1983.000000
Інші необоротні активи	1090	122.000000	14.000000
Усього за розділом I	1095	23937.000000	23547.000000
II. Оборотні активи			
Заласи	1100	13588.000000	18361.000000
- у тому числі готова продукція	1103	6660.000000	9718.000000
Поточні біологічні активи	1110	0.000000	0.000000
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	3284.000000	2564.000000
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2687.000000	171.000000
- у тому числі податок на прибуток	1136	0.000000	0.000000
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7796.000000	8402.000000
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.000000	0.000000
Гроші та їх еквіваленти	1165	16035.000000	13894.000000
Витрати майбутніх періодів	1170	32.000000	38.000000
Інші оборотні активи	1190	422.000000	752.000000
Усього за розділом II	1195	43844.000000	44182.000000
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.000000	0.000000
Баланс	1300	67781.000000	67729.000000

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	264.000000	264.000000
Додатковий капітал	1410	11663.000000	11400.000000
Резервний капітал	1415	0.000000	0.000000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	49932.000000	46468.000000
Неоплачений капітал	1425	(0.000000)	(0.000000)
Усього за розділом I	1495	61859.000000	58132.000000
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0.000000	0.000000
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.000000	0.000000
- товари, роботи, послуги	1615	1152.000000	1181.000000
розрахунками з бюджетом	1620	147.000000	176.000000
у тому числі з податку на прибуток	1621	17.000000	0.000000
- зі страхування	1625	115.000000	132.000000
- з оплати праці	1630	451.000000	523.000000
Доходи майбутніх періодів	1665	0.000000	0.000000
Інші поточні зобов'язання	1690	4057.000000	7585.000000
Інші поточні зобов'язання	1690	4057.000000	7585.000000
Усього за розділом III	1695	5922.000000	9597.000000
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття			
Баланс	1900	67781.000000	67729.000000

Звіт про фінансові результати за 2019 р.

Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	68007.000000	83172.000000
Інші операційні доходи	2120	(1548.000000)	(7985.000000)
Інші доходи	2240	178.000000	0.000000
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	69733.000000	91157.000000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(53301.000000)	(56190.000000)
Інші операційні витрати	2180	(19698.000000)	(27612.000000)
Інші витрати	2270	(31.000000)	(130.000000)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(73030.000000)	(83932.000000)
Фінансовий результат до оподаткування (2288 - 2285)	2290	(-3297.000000)	(7225.000000)
Податок на прибуток	2300	(0.000000)	(1259.000000)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-3297.000000	5966.000000

Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю)

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
1. Виробничого призначення:						
Будівлі та споруди	18640.000000	19249.000000	0.000000	0.000000	18640.000000	19249.000000
машини та обладнання	10303.000000	10313.000000	0.000000	0.000000	10303.000000	10313.000000
транспортні засоби	6342.000000	7250.000000	0.000000	0.000000	6342.000000	7250.000000
інші	1856.000000	1529.000000	0.000000	0.000000	1856.000000	1529.000000
2. Невиробничого призначення:						
Будівлі та споруди	1455.000000	1380.000000	0.000000	0.000000	1455.000000	1380.000000
машини та обладнання	1295.000000	1236.000000	0.000000	0.000000	1295.000000	1236.000000
транспортні засоби	3.000000	3.000000	0.000000	0.000000	3.000000	3.000000
інші	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000
інші	157.000000	141.000000	0.000000	0.000000	157.000000	141.000000
Усього	20095.000000	20629.000000	0.000000	0.000000	20095.000000	20629.000000
Опис	Основні засоби товариства перебувають у власному та постійному користуванні. Коефіцієнт зносу основних засобів на початок звітнього періоду становить 58,5 %, на кінець звітнього періоду - 62,7 %.					

Річна звітність емітента

Код за ЄДРПОУ емітента:	00110191
Повне найменування емітента:	Приватне акціонерне товариство "ГАЛЕНЕРГОБУДПРОМ"
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2019

Інформація про собівартість реалізованої продукції

№ з/п	Склад витрат*	Відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції (у відсотках)
1	2	3
1.000000	матеріальні витрати	54.500000
2.000000	оплата праці з нарахуваннями	29.000000
3.000000	інші	10.800000
4.000000	амортизація	5.700000